

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Sötét pont.

Budapest, július 4.

(S.) Európa horizonján sötét pont jelent meg ma hirtelen. Vilmos császár vetítette oda abban a felköszöntőben, amelyet tegnap Wilhelmshafenben, a Wittelsbach gőzös vízrebocsátása után rendezett tiszti lakomán mondott. Ez a beszéd, akárhogyan próbálnók magyarázni, semmivel sem kevesebb, mint egy hársányi alarmkiáltás, amelyet a németek császára a világ fülébe harsog, hevesen, élesen, de öntudatos számítással.

Ez adja meg éppen annak a beszédnek megdöbbentően nagy jelentőségét. Vilmos császár nem az az ember, aki üres frázisokat puffogat a levegőbe. Amit ő mond, annak mindennek komoly háttere van; minden szót a kellő helyen alkalmaz és minden gondolatára a kellő szót találja meg. Ha tehát Vilmos császár azt mondja, hogy sem az oceánon, sem az oceánon túl nem történhetik Németország nélkül semmi; ha azt mondja, hogy Németország nem engedi magát nagy külföldi döntéseknél félretolni; és hogy ennek meggátlására az alkalmas és, ha kell, a legelősebb eszközöket is kötelessége kiméltelenül megragadni: akkor ez kétségtelenül jelent valamit, valami nagyot. Annnyit legalább is, hogy valamely más hatalom részéről az a törekvés jelentkezett, hogy Németországot félretolja és hogy ezt Vilmos császár semmiesetre sem fogja tűrni, még akkor sem, ha egész Európa lángba borul miatta.

Ehhez hasonló élességű fejedelmi beszéd nagyon nagy idő óta nem hangzott el a nemzetközi politikában. Ugyancsak meg kell erősíteni az emlékező tehetségünket, hogy párjára akadjunk. És nagy, valószínűleg felelmetes jelentősége még növekszik, ha egybevetjük a

császár tegnapi beszédjével, amelylyel a Khinába induló német katonákat utjokra bocsátotta s amelyben nagyon melegen lelkökre kötötte a többi nemzetbeli katonákkal való bajtársi együttműködést és erőteljesen hangsúlyozta a hatalmak szolidaritását. Tehát föltétlenül történt valami tegnaptól mára, amiről nem tudunk. Még bizonyosabbá válik ez, ha mellé állítjuk Brodrick angol külügyi államtitkárnak az alsóház mai ülésében tett nyilatkozatát, amely szerint eddig teljes egyetértés uralkodott a hatalmak között a Khinában teendő lépésekre nézve és amely az aggodalom hangján szól arról az eshetőségről, hogyha nézeteltérések támadnának a hatalmak között. Diplomáciai nyelven ez körülbelül jelenthet annyit, hogy nézeteltérések már vannak; jelenthet többet is, de sokkal kevesebbet nem igen.

A legnagyobb valószínűséggel meg lehet tehát állapítani azt, hogy a Khinában angazsált európai hatalmasságok alaposan összeveszték, éppen most, mikor Pekingben hivatalos császári rendelet hirdeti ki a harcot az idegenek ellen és fegyverbe szólítja Khina minden férfi lakosát.

A helyzet tehát elérte legnagyobb feszültségének azt a fokát, amelynél az explozió szinte elkerülhetetlennek látszik. Az explozió tudniillik a versengő európai hatalmasságok között. És valószínűnek tünik fel, hogy a közel jövőben vagy Khinában fog eldőlni Európa sorsa, vagy Európában Khináé és Európáé együtt. De akár így, akár úgy, egy általános, retentő európai konfliktus lehetőségének a közvetlen közelébe jutottunk.

A konfliktusban tisztán lehet látni a hatalmak elhelyezkedését: egyfelől Németország és Anglia, másfelől Oroszország és Franciaország. Ez az érdekeknek az a két szférája,

amelynek egyensúlyban tartására igyekeznek évtizedek óta az európai békepolitika. Ez az egyensúly most Kelet-Ázsiában készül felbomlani, úgy hogy kárbavész talán már holnap az európai nagy békeszövetségnek minden évtizedes igyekezete, a népeknek minden erőfeszítése, amelylyel a fegyveres békéért áldoznak. És ha mi eddig részvétellel néztük a Khinában történőket, a jó barát részvétellel, a kinek barátját éri veszedelem, de maga biztosnak érzi magát: ma ezt az érzésünket a legkínosabb aggodalom váltja fel, mert nem lehet tudni, hogy nem sodor-e magával minket is az a förtéget, amelylyel a horizonon ma feltűnt sötét pont fenyegeti Európa népeit.

Ma még csak egy pont, de nem lehet tudni, nem fogja-e beborítani holnap már az európai firmamentumot. Higgyük a jobbat, reméljük, hogy a viharfelhő el fog oszlani. Hiszen lehetetlennek nem mondható éppen. Ha visszamegyünk tizenöt esztendőre, s végig lapozzuk az európai nemzetközi politikának azóta lefolyt történetét, a Schnaebelé-esztől, a német-orosz konfliktuson keresztül a kétai eseményekig: azt a meggyőződést meríthetjük belőle, hogy nincs olyan éles konfliktus, amelyet el nem simíthat az a meggondolás, amelyre a nemzetek sorsának intézőit a béke drága erkölcsi és vagyoni javainak mérlegezése készíti, szemben a háboru borzalmival. Talán most is jön az utolsó pillanatban valamely komoly és alkalmas figyelemzetezés. Talán Vilmos császár beszéde is ilyen figyelmeztetés alarm formájában. De hát akkor itt volna már az utolsó pillanat?

Egyelőre még nincs mért csüggednünk. A kedvező fordulat beállt sokszor, beállhat most szintén az utolsó percben is. Ha igaz, amit az angol kormány ma a parlamentben kijelentett, hogy a khinai birodalom feldara-

TÁRCA.

A kandur vége.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gergely István.

Szereplők:

A férj ..... 28 éves, nagyon ápolt, sablonos bajusszal.
A feleség ..... 18 éves, fekete, filigrán, ideges asszonyka.
Laci, öccsö ..... 17 éves, nyírott haja, rengeteg kamasz, a kin meglátszik, hogy meg kellett buknia az érettségén.
Márta ..... 40 éves, erősen befűzve, magas termetű, és „még mindig szép.”

Történik: Iona szobájában. — Idő: délután 6 órakor.

Férj és feleség.

Férj:

Édes gyermekem, ne durcáskodjék, — nem térhettem ki előle.

Feleség (csipkezebkendőjét harapdálva):

De tudja, hogy ki nem állhatom azt az asszonyt ...

Férj:

Igen, de sejtelnem sincs róla, hogy miért ... Különböztettem figyelmeztetem, nagyságos asszonyom, hogy két hónapos házasságunkban ez az első veszekedés. Rögtön, amint haza jöttünk ...

Feleség:

Téved, nagyságos uram. Velencében már egyszer veszekedtünk ... A színházban ...

Férj:

Igen, igen ... Mikor arra a szép szöke

színésznőre azt mondtam, hogy hasonlít Mártára ... Csakhogy akkor ideges voltál, szegény.

Feleség (egyszerre riva az asztalra borul):

Igen ... És most megint ő!

Férj (a haját tépve):

Ne sirjon, — nem tudom nézni, ha sir ... Hallja, — hagyja abba ... (Az asszony még jobban sir.) Ha most nem hallgatsz el rögtön, eltépek az új kalapodat ...

Feleség

(hirtelen abba hagyja a sirást, a szekrényből kivesz egy strucc-tollakkal diszitett, gyönyörű kalapot és abszolút nyugalommal a férje lába elé dobja.)

Férj

(óvatosan fölemeli a kalapot, gondosan elhelyezi a dobozban, amelyet a szekrénybe tesz vissza).

(Némi szünet.)

Férj (nagyon nyugodtan):

Mint hogy nagyon szeretem magát, megígérem, senki se fogja megtudni, hogy milyen illetlenülül viselkedett. — Most pedig elmondom, hogyan történt a dolog, — figyeljen ide ... A minisztériumból hazajövet a Dorottya-utcában találkoztam Mártával. — Hát már visszajöttetek? — mondja ő. — Igen! — mondom én. — Hát a feleséged? — kérdi ő. — Köszönöm, jól van, — válaszoltam én. — Disponáltak már a mai délutánnal? — kérdi ő. — Nem! — kottyantom ki én. — Akkor délután 6 órakor előzők kocsimmal értetek, — jelentette ki ő ...

Feleség (öklöcskéjével az asztalra ütve):

Mi pedig nem megyünk, — jelentem ki én ...

Férj (teljes méltósággal föláll):

És most tudni akarom, hogy ...

Feleség (szintén föláll, urát utánozva):

Mint hogy tudni akarja! ... „Kandurkám, édes, keménybajszu kandurkám”, — (az asztalra borulva elrijja magát) — „kandurkám” ... ki hívta magát így?

Férj

(nehány pillanattal megbutulva mered maga elé, — majd hirtelen homlokára üt):

Ez disznóság! Ez indiskréció! — Igazán nem tudom, miként lehetséges ... (dühösen föl-alá rohan) ... Különböztettem is elmúlt dolog, legyen eszed, — legény ember voltam, — hogyan lehet ilyesmiért sirni? Elvégre, ha abból rendszer lesz, hogy maga mindig sir, valahányszor egy legénykori ideálommal találkozok, akkor sirva járhatja végig egész Budapestet ...

Feleség (tovább sirva):

Fogom is ...

Férj (végső kétségbeesésben):

Jó színben vagyunk, mondhatom! ... (El-lágyulva a feleségéhez lép.) Nézz rám, édesem, — a szemem közé, — hallgass meg. (Hirtelenül kitoró dühvel.) Ne sirjon, mondom, — hagyja abba, különben ...

Feleség:

Eltépi a kalapomat!

Férj:

Kijelentem: először is az így van, — minden fiatal emberrel, nemcsak velem, — sziveskedett volna Spártában születni; másodsor pedig Mártát már csak társadalmi okokból se lehet házunkból kidobni, — harmadsor pedig, nem is igaz, az egész mese ...

Feleség (elképedve):

Harmadsor nem is igaz?!

bolása ki van zárva a lehetőségek sorából, akkor keresni fogják s meg is kell találni a módját a Vilmos császár beszédében jelzett lappangó meghasonlás békés kiegyenlítésének. Ha pedig prédára éhesek a vetélkedő hatalmak, akkor sem kell a béke sorsán kétségbeesni, mert Khina olyan óriási falat, amelyből valamennyiöknek juthat is, maradhat is. Baj van tehát, de még szabad remélnünk, hogy akad ellene orvosság az európai diplomácia gyógyszerárában.)

BELFÖLD.

A kereskedelmi miniszter a református küldöttséghez. Több lap Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek azt a beszédét, amelyet *Szekely-Udvarhelyen* a református lelkészi karhoz intézett, tévesen közölte. A tudósítás szerint a miniszter azt mondta volna, hogy amíg ő tagja a kormánynak, az egyháznak sérelme nem lehet. Ezt a miniszter nem mondta. A miniszter csak azt mondta, hogy a kormány elvei, cselekedetei, felfogása és az egyházak iránt táplált részrehajlatlansága biztosítja annak, hogy a református egyház jogai és autonómiája teljes éppségben fennmaradjon; azoknak veszélyeztetéséről szólni merő képtelenség. Mint erős református érzelmű ember, nem maradhatna a kormányban, ha ezen elvekkel ellenkező irányt követne vagy istápolna, amiről szó sem lehet. Megemlítjük itt, hogy Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek még a lelkészi kar tisztelgése előtt sikerült teljesen szánálnia a *Menyhárt* András református esperes és az alispán között felmerült vizsáz ügyet, amelyet éppen a református egyház némi tagjai akartak egyenletlenségre felhasználni. E differenciák kiegyenlítése oly fontos és oly nagy hordereű, hogy az udvarhelyiek a megye békéjének helyreállítását látják benne.

A bosnyákok akciója. Tegnap újabb bosnyák küldöttség érkezett a fővárosba. A szerajevói, mosztári, travnikai és banjalukai kerület ötven előkelő polgára indult utnak, hogy itt elpanaszolják bajait. A küldöttség bizalmi férfai ma megérkezésük után értekezletet tartottak, amelyben bemutaták az okkupált területek állapotát, majd elhatározták, hogy szerb nyelvű lapot indítanak Budapesten. Szóba kerültek ezután azok az üldözések, amelyeket az előtűnik itt járt küldöttség tagjainak kell most elszemélyesíteni. Élénk vita kerekedett a vallásalap kérdésében. A bosnyákok panaszra szerint a vakui (vallás) alapot nem használják fel eredeti rendeltetésére, hanem egyéb célokra, máhazsákból kolostort csinálnak, mecseteket el-

csüfittak. Leginkább a horvátok és a jessuiták propagandája miatt vannak elkeveredve. Összes panaszokat memorandum alakjában újlag átnyújtják *Kállay* közös pénzügyminiszternek és a szerajevói országos kormánynak s elhatározták, hogy mindaddig küzdeni fognak, amíg igazukat el nem nyerik.

Országos tanárgyűlés.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Temesvár, július 4.

Az országos tanárgyűlést közgyűlésének mai, másoedik napján érdekes kérdések kerültek megvitatás alá. A tárgyeorozatból kitűnt az a három előadás, amely a modern idegen nyelvek tanításával foglalkozott. Az egyik előadó konstátálta, hogy a német nyelv tanítása például teljesen eredménytelen, a másik középiskolai olvasókörök segítségét óhajtaná igénybe venni abból a célból, hogy a diák az idegen nyelveket ne csak tanulja, de tudja is.

Nagyon érdekes és megszívlelésre méltó indítvány volt *Kemény* Ferenc igazgató indítványa arról, hogy a tanuló ifjúság ellentállási képességét erősítsék a korai érzelmi kísértésekkel szemben. Az indítványozó országos értekezlet egybehívását tartja szükségesnek ebben a tárgyban.

Az ülést *Bedőly* Zsolt elnök nyitotta meg. Elsőnek *Latkóczy* Mihály (Losono) értekezett. A *Régészet a középiskolában* című előadásában mindenekelőtt kiemelt, hogy ez az ágazat sinces akár a tanulóifjúságot, akár a tanárvilágot egy új tantárggyal megerhelni, csupán azt akarja elérni, hogy az érdeklődő kollegák arra a hálás feladatra figyelmeztessék, melyet a régészetnek a már meglévő tantárgyak keretében juttathatunk. Ezt egyrészt a szemléltetés keretében, másrészt azért érthetjük el, hogyha a tanulóknak felbresztjük a gyűjtés iránt való érdeket. E tekintetben hazánk a legszerencsésebb taláviszonyokkal és leletbeli körülményekkel rendelkezik. Alig van kor, melynek jellemző emlékei egyik-másik vidéken föl ne merülnek. Nemcsak a Dunántul rendelkeznek római emlékekkel: akadnak azok másutt is, és a tanuló ifjúság kellő tájékozottsága számos (a mostani körülmények között elpusztuló) emléket menthetne meg az elkallódástól. Sürgeti a szemlélteti oktatásnak a régészetre való kiterjesztését és a régiségtani álláspontnak az oktatás minden ágában való figyelembevételét. Ezt egyszerűen tudomásul vették.

Következett *Gerevich* Emil igazgató előadása az ifjúsági iratokról. Ő azt indítványozza, hogy az eddig megjelent ifjúsági könyvek lajstromba szedessenek s az ezutan megjelenelő előzetesen a miniszter által approbáltassanak.

Itt felszólalt *Dóczy* Imre (Debrecen), aki ellenzi az approbációt. A tanárgyűlést már több ízben foglalkozott az ifjúsági iratok kérdésével, de más megállapodásra nem jutottak, mint megbizta Szemak Istvánt, hogy szerkeszsen egy időköz nem kötött folyóiratot, amelyben az ifjúsági iratokkal foglalkozzék. Ez a jegyzék nem valami kitűnő, de mégis jobb, mint az approbációs rendszer, amely nem

más, mint cenzura. Ajánlja, hogy az ifjúsági iratok ügyét utasítsák vissza a vidéki tanári körökhöz.

Benedek Albert (Temesvár) megjegyzte, hogy nem elég az, hogy az ifjúsági iratok hazafiasak, vallásosnak legyenek, hanem figyelembe ajánlja azt is, hogy azok jó könyvek legyenek.

Gadl Mózes (Budapest) azt hiszi, hogy a magyar ifjúsági iratok nagyon kevés erkölcsi veszedelmet rejtettek magukban, emeltozva a magyar ifjúsági iratok már a priori ártalmatök. Az a fő szerinte, hogy a szülök vigyázzanak, hogy az általuk olvasott, sokszor léha könyvek ne kerüljenek a gyermekek kezébe. *Négyesy* Laszlo (Budapest) erőlesen tiltakozik a sajtószabadság korában a miniszteri cenzura ellen. A magyar ifjúsági iratokban elég garancia van arra, hogy ne kelljen ateni nyilomul cenzurán.

Hasonló értelemben szólalt föl *Gerevich* Emil is, mire *Bedőly* elnök összegezte a megjegyzéseket. A maga részéről kiemelt, hogy a népiszkolai könyvtárak jegyzékét most állítják össze s hogy ehhez az egyes tanári körök meg egyezsei becses anyagi szolgálhatnak.

Majd *Markovics* Sándor értekezett a következő tételről: *Az idegen nyelvek, különösen a német nyelv oktatása szemléltető alapon.* Előadó a következő tételre foglalja össze előadását:

1. A köztapasztalat azt bizonyítja, hogy középiskoláinkban az idegen élőnyelvek oktatása eredménytelen. A közvélemény tovább megy s ebből az eredménytelenségből azt következteti, hogy az iskolában egyáltalán nem is lehet élőnyelvet megtanulni. 2. Nyilván a kitűzött céloknak, vagy az elérésére alkalmazott eszközökben, illetőleg a módszerben van a hiba. 3. Ha a célkitűzésben van a hiba, akkor tüzünk ki olyan célt, a) melyet el tudunk érni, b) mely az élet követelményeivel harmóniában van. 4. Ha a módszerben van a hiba, akkor alkalmazzunk olyant, mely beválik; s a kezdő fokon megkedveltesse a tanulóval az idegen nyelvet, s végül, mely nem szegi kedvét mindjárt a kezdőfokon túlterhelő, lélektölő, kárbavessző munkává. Lássuk, hogy eleven nyelvet tanul, nem pedig holt nyelvtant, szóhalmozást, s fordítás mesterséget. Ne várja éveken át: mikor kezdik már egyszer német vagy francia szóra tanítani, s ne képpden el, mikor egyszer csak azt követelik tőle, hogy németül, franciául haljjon, értsen, sőt tudjon is. 5. Ezekből folyólag: a) változtassunk a célkitűzésen s tegyük első helyre a *nyelv elsajátítását* szóban, írásban; b) változtassunk a módszeren: melőzzük a be nem való módszereket s ioytassuk kezdőfokon az elemi iskola módszerét az idegen élőnyelvek tanításában is; c) oktatásunkban, a kezdő fokon, ne a nyelvtant, hanem az eleven nyelvet legyen az alap, melyre tovább építünk, d) az idegen élőnyelvek oktatásából zárjuk ki az anyanyelv tolmácsi használatát: az anyanyelvvél tolmácsolt ridég szótanulást s az ide-oda való fordítást, mert ez a fordító módszer megmétélyezi, megrontja az anyanyelvet s eleven nyelvtudásra nem vezet.

A következő előadó ugyancsak *Latkóczy* Mihály (Losono) volt, aki az idegen nyelvek tanításával foglalkozott. *Az idegen nyelvek tanítása és a középiskolai olvasókörök* című felolvasásában az előadó rámutat az idegen nyelvek tanítása körül mutatkozó eredménytelenségre, melynek főokát a csekély óraszámou kívül abban látja, hogy a különböző nyelvi ismerettel és nyelvkincsessel rendelkező növendékek egy kalap alá fogva vesznek részt a szorgalmi munkában. Ennek folytán a kezdőkre túlságos terhek hárulnak, míg a haladottabbak unatkoznak. Az előadó

Férj:

Hát kitől tudja?

Feleség (diadalmasan):

Laci öcsémtől!

Férj:

Mmmmm . . .

Feleség:

Maga avval a szegény fiuval küldött néhány-szor szerelmes leveleket Mártának, aki őt is holondította. A szegény fiu kinyájában fölbontotta. Öngyilkosságra gondolt, csak én tartottam vissza. Mert nekem megmutatta, — nem is sejtette, hogy szívembe dófi a törti . . .

Férj:

A gazember, — egy forintot adtam neki mindig az utért!

Feleség:

Mert én már akkor is szerettem magát. (Megint sirva): „A bajuszodba vagyok szerelmes, kandurkám!” Maga az oka, hogy Laci szerelmi bubánatában megbukott az érettségén és a papától nem kap biciklit.

Férj (képéből kikelve):

Laci megbukott, mert tulok.

Feleség:

Laci nem tulok! Ne beszéljen így a fivérremről. Különbem tudom, hogy hol szokta meg az embereket állattanból vett becézésekkel illetni! — Szegény Laci, azt hitte, hogy az az asszony hü hozzá.

Férj (idegesen):

A szegény Lacit utólag pofon vágom. Ez egy. — Maga meg ne nyugtalankodjék, (letérdepelve) hiszen csak magát szeretem örökre. — csak macát.

Feleség (tovább zokogva):

Igen, csak engem . . . Nem igaz!

Férj (tularadó gyöngédséggel):

Kis marha!

Feleség (kitörő zokogással):

Most meg azt mondja, hogy marha vagyok . . . Istenem, istenem . . .

Férj (bőréből csaknem kiugorva):

Nem azt mondtam, hogy marha, hanem azt mondtam, hogy kis marha . . .

Feleség (hirtelen mártír-nyugalommal):

Vagyis megint állattan. (Letörli a könnyeit.) Hát csak jöjjön ide az az asszony diadalmaskodni, aki a maga bajszába szerelmes, a maga „mindenható bajszába”, — állt az egyik levélben.

Férj (megadással beletörődve):

Megörülök. Különbem mondhatom, szép nevelésben részesült otthon. Szerelmi ügyekről értekezett az öcsésével a kisasszony . . .

Feleség:

Nos aztán, — tán nem tanultam már a negyedikben mitológiát és növénytant. (Ábrándosan): Az első illuziótól a növénytant fosztja meg a leányok lelkét.

(A ház előtt kocsiörgés.)

Férj (az ablakhoz rohan):

Márta!

Feleség:

Jön a kandurkához.

(Vészjóslón helyet foglal.)

Férj (a feleségéhez rohan):

Istenem, csak semmi botrány! Legyen eszed, édes, drága egyetlenem, — hiszen ugy szeretlek, — látod, most csaknem én sirok. (Meg akarja csókolni.)

Feleség (visszaautasítja):

Csak maradjon. Ilyen könnyen nem lehet engem kiengesztelni. És ne féljen, nem bánatom. Őt, aki a maga „mindenható bajszába . . .”

(Kínos csómnál)

Márta (belép):

Oh te édes kis asszony . . .

Feleség:

Édes Márta!

(Melegen összecskölöknek.)

Márta (karszékre ereszkedik; hosszú csevegésre készen):

Milyen jó színben van a kis asszony, no lám . . . Egy kicsit megsoványkodtál, pedig kár . . .

Feleség (már harcra készen):

Édes Márta, te nem változtál meg. Ez is kár!

Márta (mintha nem hallotta volna):

Hát maga, tisztelt uram, — miért nem gonozza jobban a menyecskét?

Férj (tüntető szerelmmel):

Odaadnám érte az életemet.

Márta (fölkacag):

Maga az életét? Maga, akiről az önzés szobrát lehetne mintázni? Még a bajusztát se!

Feleség (fölfigyel):

Bajusz?! . . . bajusz?! . . . Ugy, bajusz?! . . . Még a bajszát se?! (Idegesen fölkacag.) Hahaha! Persze . . . (Hirtelen elhatározással föláll): Kedves uram, egy szóra . . .

Férj:

Kérlek

szerint ezen a bajon csakis úgy lehetne óraszaporítás nélkül segíteni, hogyha olvasóköröket szerveznénk, melyekben az idegen nyelvek remekeit a rendszeres órák kiegészítésül a vezető tanár magyarázata mellett olvassák. Ugyanígy lehetne tárgyalni a francia és angol remekműveket, sőt a gimnáziumokban a latin és görög munkákat is.

E kérdéshez Szabó Ernő (Győr), Négycsényi László (Budapest) és Gyomai Gyula (Budapest) szóltak. Mindnyájan konstataáltak azt a tényt, hogy a modern nyelveket az iskolában elsajátítani nem lehet, de ez nem is lehet céljuk, hanem csak az, hogy az illető irodalmat megismerjék s hogy ez csak kiegészítő része legyen a nemzeti irodalom tanításának.

Négycsényi László aztán bejelentette az üdvözlő táviratokat s azt az indítványt terjesztette elő, hogy Desseuffy megyés püspököt, Bakcsay Istvánt és Komlóssy Ferenc országgyűlési képviselőt tiszteletbeli tagokká válaszzák meg.

Ezt az indítványt a közgyűlés egyhangulag magáévá tette.

Majd az egyesületi helyiség kérdése került szónyegre. A tanáregyesület nem annyira a maga, mint inkább a budapesti tanári kör érdekében helyiséget tart fenn, sőt a vidéki tanárok bízhatatlank.

Az egyesület elhatározta, hogy klub-helyiséget többé nem tart, hanem csak az egyesület adminisztrációjára való helyiséget, amelynek fenntartásához a vidéki körök is hozzájárulnak. A költségvetési tőbblet, a mely így előáll, gyümölcsözőleg fog kezelteni.

A Szepesi Kör indítványozta ezután, hogy: tartassanak igazgatói értekezletek, amelyekbe a minisztérium minden középiskolából egy a tanári kartól választott tanárt küldjön ki. A közgyűlés pártolja az indítványt a középiskolai tantervek egységes végrehajtása szempontjából. Ajánlja az ügyet a vidéki köröknek megvitatás céljából.

Végül Kemény Ferenc budapesti reáliskolai tanár tette meg indítványát: Az érzékiség leküzdésére szolgáló utak és módok című értekezés alapján. Erről a fontos és kényes kérdéssel értekező a Lipcsében megjelenő szakfolyóiratban írt és Bécsben előadást tartott.

1. Az Országos Középiskolai Tanári Egyesület bizottságot küld ki azon eszközök és módok tanulmányozására, amelyek alkalmasak arra, hogy az ifjúságnak ellenálló képességét az érzéki kísértésekkel szemben fokozzák és a korai kísértésektől lehetőleg megóvják. 2. Az O. K. T. E. egyidejűleg a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak és az országos közoktatási tanácsnak is figyelmébe ajánlja ezen, a nevelésre és minden foku és nemű iskolára olyannyira fontos ténnyezőt és ajánlja, hogy megvitatására országos ankét hívassék össze.

Ebben úgy határozott a közgyűlés, hogy e tárgy megfontolásra ajánlások és egyes köröknek és ha ezek véleményüket nyilvánították, határozzon a jövő évi közgyűlés.

Négycsényi László előterjesztette a jövő évi költségvetést, melyet elfogadnak.

Miután ezzel a napirend kimerült, Beöthy elnök berekesztette a gyűlést és köszönetet mondott a tanáregyesület nevében Temesvár város közönségének, a

Feleség:

Bocsáss meg, Márta! Meglepetésről van szó számodra! Egy percre magadra hagyunk.

(Bemenek a szomszéd szobába.)

Márta (egyedül; mosolyogva):

A fiatal menyecske milyen bátor, no lám ...

(Szímet.)

Feleség (kitárja az ajtót):

No kis uram, jere, — ide nézz Márta!

Férj

(belép. A bajsza le van bervevélva, ajka fölött több helyen vérzik. Szinte szégyenlősen):

Jaj, be meztelen vagyok!

Feleség (lelkendezve):

Látod édes Márta, — levette a bajsztát a kedvemért. Vége a kandurka mindenható bajsztának, — láthatod, nincs többé itt mit keresned. És most menj, ne lássalak többé ...

(Ideges zokogásba tör ki és a másik szobába siet.)

Márta és a férj

(egyideig bambán néznek egymásra).

A férj (szemrehányóan):

Hát Laci is?

Márta

(szeméhez emeli lorgnonját és végig néz a férfin).

A férj:

Kérem, az mindig nagy bajt jelent, ha egy asszony nem szól semmit és a lorgnonján ke-

polgári és politikai hatóságnak, a püspöknek, a temesvári tanári karnak a támogatásért és szíves fogadtatásért.

Róth Márton késmárki professor pedig köszönetet mondott az elnöknök a gyűlés vezetéseért, akit megjeleneztek. A tagok ezután megnézték a tanszerkiállítást.

Két óraker Desseuffy Sándor cesanádi püspök ebédet adott a tanárok tiszteletére. A gazdag lakomán lelkés felköszöntőkben ünnepelték a hazafias főpapot. Nagy lelkesedést keltett Németh püspöknek hazafias és a felnékezteti békét hangoztató beszéde. Erre Beöthy Zsolt a Karlsbadban üdülő Desseuffy püspök táviratát olvasta fel, amelyben a tanárokat melegen üdvözlö. Végü Telbisz polgármester mondott istenhozzádot a vendégeknek. Ebéd után a József-külváros látnivalóit tekintették meg és este a város nyugdíjintézeti palotájában levő Csasznek-féle vendéglőben volt vacsora.

Holnap három napra kirándulásra indulnak a tanárok. Megnézik Aninát, Oravicát, az Al-Dunát (Ada-Kaleh, Vaskapu-csatorna és a Korona-kápolna meglátogatásával) és a Herkulesfürdőt.

Temesvár, július 4.

Az országos középiskolai tanár-egyesület Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez a következő táviratot küldötte:

Az országos középiskolai tanár-egyesületnek Temesvárt illesző rendkívül népes közgyűlése hódoló mély tisztelettel üdvözlö excellenciádat s nem szokásból, hanem szívöböl hálas köszönetet mond atyai gondoskodásáért, melylyel ügyeinket intézni s ama kegyességéért, hogy magas személyét képviselteinél méltóztatott. Beöthy, elnök, Négycsény, főtitkár.

KÜLFÖLD.

Khina megbüntetése.

Budapest, július 4.

Nem háboru, csak büntető hadjárat indul meg Khina ellen. A háboru még csak azután következhetik, ha Khina példás megbüntetése nem bizonyul elégségesnek. Bizonyos tekintetben rendőri operációról van egyelőre szó, de olyanról, amelyben öt tucat hadihajó, néhány száz ágyú és mindenféle nemzetnek több hadteste vesz részt. Európa ilyen felkészültséggel még razzíát tartani a szélső keletre, hogy összefogdosson néhány tizezer gyilkost. Számokat még nem ösmörünk, csak hozzávetőleg becsülhetjük föl a büntető expedíció erejét. Németország, a legmélyebben sértett fél, körülbelül 6000 embert küld. Japán 20.000 embert tart indulásra készen. Orosz-

resztül végigné az emberen. — Laci! A kamasz! — (Szertartásosan.) Bevallom, hogy Budapesten az ifjúság számára egy iskolával több van, mintsem eddigélé hittem.

Márta:

Durvaság ...

A férj:

Az én bosszankodásom némi fájdalomról tesz tanuságot; legyen halás érte.

(Az ajtó kinyílik.)

Laci (belép):

Láttam Márta asszony kocsiját lent, — hát feljöttem.

Márta:

Már megyek is ...

Laci:

Akkor kísérem ...

(Márta és Laci el.)

A feleség (előrohan):

Édes uram, te ...

A férj (kibontakozik):

Visszahívom Lacit. Mert még megbukik a pótérettségim is és nem kap biciklit.

Feleség (ijedten visszatartja):

Maradj, — nem baj! Majd veszek neki én a zsebpénzemből. (Megesökölja az urat. Szégyenlősen): Milyen furesa egy érzés ez bajusz nélkül ...

— Függöny. —

országnak körülbelül ugyanennyi katonája küldhető rövidesen a khinai dráma színterére. Anglia Indiából 10.000 embert vezényelt északra. Franciaország keletázsiai birtokain mintegy 4000 embert nélkülözhet. Amerika, Olaszország és monarchiánk készülődéseiről nincs tudomásunk. A büntető expedíció tehát a mozgósítás első fázisában legalább hatvanezer főre fog rugni. Ez a haderő majd megtalálja utját Pekingig s mint Vilmos császár mondotta, diktálni fogja a világ ultimátumát.

A német császár tegnapi és tegnapi beszéde után senki sem hiheti alappal, hogy a hatalmasságok továbbra is megmaradnak a halogatás nevével szemben. Hogy máris annyi vér folyt Khinában, annak csakis a hatalmak féltékenykedése az oka. Hisz Japán kész volt már hetekkel ezelött öt nap leforgása alatt huszezer embert küldeni Khinába. Oroszországnak a khinai határon állomásozó s mindig hadikészletben álló tekintélyes hadereje szintén régen bevonult volna már Pekingbe, ha a kölcsönös féltékenykedés ez elé az erélyes rendszabály elé nem vet vala gátot. A szélső keleten érdekelte hatalmasságok azonban azt akarták, hogy körülbelül egyforma haderővel állítsák helyre a rendet. Igen ám, de mire Anglia, Amerika, Franciaország, Németország szállítóhajói megteszik az öthetes utat a khinai vizekig, azalatt a Csili tartomány összes keresztényei kardéle hányva hevernek a csatornák mentén.

Most remélhetőleg fordul a kocka. A követgyilkolás megadta a szomorú kényszerűséget Németországnak s félős, hogy meg fogja adni a többi hatalomnak is. Mert most már mindegyre valószínűbbé válik, hogy az összes pekingi követeket egész személyzetükkel együtt meggyilkolták a khinaiak.

Ily tragikus körülmények közt teljesen értetlen az a kárhözható szó, amely a francia képviselőház mai ülésén elhangzott s amely az európaiakat okolja a veszedelemért és azt kívánja, hogy a hatalmak békén hagyják Khinát. Abban igaza van a felszólaló szocialista képviselőnek, hogy Európa temérdekét vétett Khina ellen. A régenmult bünei azonban nem hatalmazzák fel Khinát arra, hogy orozva legyilkoltasson néhány ezer ártatlan embert. Ha így állana a dolog, a világ állandóan háboruban állana s az ökljog volna az egyetlen paragrafus az emberek érintkezésének. Nagyon tévedt azonban a felszólaló, amidőn azt állítja, hogy Európának nincs semmi köze ahhoz, hogy Khinában mi történik, hogy ott legyilkolják a kereskedőket és hittérítőket. Miért mentek oda, ki hívta őket? — ugymond. Tévedése, s vele együtt azoké is, akik szelvényben ezt a kényelmes formulát hangoztatják, abban a vélelemben gyökerezik, hogy a khinai állapotok közmondásos szörnysége csakis az oda betolakodott fehér embert érik. Dehogy is. A mandarinok gazdálkodása, vagy jobban szólva garázdálkodása legelső sorban a khinaiakat sújtja borzasztó módon.

A hivatalos emberkinzás és embergyilkolás klasszikus földje Khina. Az emberi méltóság és a humanizmus legegységesebb parancsolatait soha és sehol sem tiporták gazabb módon mint Khinában. A gazdag ember, a politikai vetélytárs, összes családtagjaival, egész nemzetségével, barátjaival s barátjainak barátjaival együtt a legszörnnyűbb kínzások és mézárások áldozatává lesz, ha a hatalmat bírláló helyi potentátok úgy akarják. Khina erkölcsi tekintetben szégyenlőltja az emberiségnek. A napokban láttunk egy sor pillanatnyi fényképfőlvételt olyan kínzásokról, amelyekkel a khinai hatóságok az uralmukat föntartják. A fényképek oly hajmeresztőek voltak, hogy nem vállalkozott illusztrált lap arra, hogy sokszorosításban publikálja azokat. Ez Khina képe a humanizmus keretében. Mi pedig — a szocialistákat is beleértve — átlátvó egyesületeket alapítunk és tartunk fönn Európában. Az a sok százezer ember, akit Khinában évenként agyonkinoznak és gaz módon lemészárolnak, leg-

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlöszlegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél állítást.

Wellner Gyula

szpecialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében, VI. kerület, Andrassy-út 38. szám.

alább is annyi védelmet igényelhet, mint a szégyény komfortábliló, amelyet egyesületileg véd Európa — a szocialistákat sem véve ki.

Megbuktatni ezt a kínai régimot, kiirtani az emberbőrbe bujtatott vadállatokat — nemcsak hogy dicsősége lesz Európának, de kötelessége is.

Igaz, hogy itthon, Európában is némileg intenzívebben mivelhetők az emberszeretetet. De igaz az is, hogy Európában egy évszázad alatt nem történik annyi gazság, mint Kínában egyetlen esztendőben.

Ma a kínai eseményekről és a hatalmak akciójáról a következő táviratokat kaptuk:

Rémuralom Pekingben.

Brüsszel, július 4.

A tiencini belga főkonzul azt telegrafálja, hogy Pekingben teljes anarkia van. Tuan herceg, az európaiak legvadabb ellensége magához ragadta a hatalmat s az övegy császárnét és a császárt fogva tartja. A pekingi angol követségen hétszáz európai van bezárva.

Washington, július 4.

Az Egyesült-Államok sanghaji konzulja táviratozza mai kelettel: Junius 27-én csak két követség állott még sértetlenül Pekingben. A császárt és az övegy császárnét foglyokként őrzik a palotában. A város kapui zárva vannak. A hatalom teljesen Tuan herceg és a boxerek kezében van. Az utcákon teljes anarkia uralkodik.

Berlin, július 4.

Londonból ma a külügyi hivatalhoz az a jelentés érkezett, hogy ott azt a kevésbé hiteles hírt kapták, hogy az angol követség július 1-én még tartotta magát. Ennélfogva Londonban azt remélik, hogy még továbbra is tartja magát. Különben más hiteles hírek hiányzanak. Nem tudják, hogy mit tegyenek a Pekingbe zárt európaiak megmentése érdekében, mert a Tiencinnél összegyűjtött csapatok nem elég erősek a vállalathoz. Az a jelentés, hogy egy felszabadított csapat orosz vezérelt alatt Peking felé utban van, idáig nem nyert megerősítést. A tiencini konzul ama indítványát, hogy a kínai császári család őseinek sírját rombolják szét, nem fogadtatott el. Az angolok azt indítványozták, hogy Japánt bízzák meg a közbenjárással. Ez ellen viszont Oroszország tiltakozott. Bülow gróf még mindig Vilmos császárnál időzik. A császár valószínűleg ma hagyja el Wilhelmshafent.

Berlin, július 4.

A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból: Az a futár, akit sir Robert Hart Pekingből Tiencinbe küldött, azt a hírt hozta, hogy junius 25-én a német, olasz és angol követség kivételével a többi követség mindegyike el volt pusztítva, és hogy a kínai csapatok ügyszák az angol követség házát, ahová a diplomáciai testület tagjai menekültek.

London, július 4.

Kínából minden jelentősebb hír hiányzik. Tuan herceg, a prezumpatív trónörökös atyja hátróztottan dítelte a régensséget. A kínai birodalom jövőjére nézve tán fontossággal bír az a tény, hogy több alkirály, kivált a déli tartományokban, vonakodik a pekingi parancsokat teljesíteni. Azt tudják és mondják, hogy a követek és az ott levő idegenek le vannak mészárolva. Különben pedig figyelmet kell az a hatás, mely itt Japán által formulázott mandátumra vonatkozik.

London, július 4.

A Daily Express jelenti Sanghaiból 2-iki kelettel: Azon a napon, amelyen Ketteler német követet meggyilkolták, valamennyi pekingi követ felszólítást kapott, hogy a cunli-jámenbe menjen. Az angol, francia, orosz és amerikai követek árulást sejtettek és nem akarták elhagyni a követség épületét. A német követ elfogadta a meghívást és néhány német tengerészkatonaától kíséret elhagyta a követség épületét. Mikor a cunli-jámen elé ért, óriási tömeg kínai katona támadt rá és négy golyóval megsebesítette. A német tengerészkatonaok felgyújtották a cunli-jáment. Mialatt a német kíséret kísérletet tett a követ megvédésére, Ketteler testét iszonyuan megcsönkítették. A tömeg azután megtámadta a követségeket, amelyek közül nem sokára már csak az angol, a német és az olasz maradt meg. Az angol követséget erősen ágytatták. Az angol őrség nagy veszteséget szenvedett, mert kevés lövészere lévén, kénytelenek voltak takarékoskodni vele.

Berlin, július 4.

A Wolff-ügynökség jelenti: A csifui német konzul jelenti tegnapi kelettel: Hír szerint Pekingben Tung-Ku-Sziang tábornok és Tuan herceg ezzel a jelszóval: *Hald az idegenekre! magukhoz ragadták a hatalmat és nyíltan harcolnak a császár és Csing herceg ellen.* A santonji kormányzó 8000 emberrel Cinanban áll, állítólag azért, hogy visszaverje a németek Cingtauból várt támadását. Saját hadtestéből 3000 és a tartományi csapatokkal 10.000 ember Csili határán áll. A kormányzó egyelőre várakozó álláspontot foglal el és igen élénk összeköttetésben áll Dél- és Közép-Kína főkormányzóival.

Berlin, július 4.

A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Tiencini jelentés szerint Pekingben a kínaiak e hó 1-én ostromolták az angol követségen lévő idegeneket, akiknek helyzete akkor kétségbeesítő volt.

London, július 4.

A lapoknak Sanghaiból e hó 3-ikán este kelt jelentése szerint kínai jelentések azt mondják, hogy Pekingben egy külföldi sem fog életben maradni. Itt Robert Hart futárja, aki az üzenetet junius 25-ikén Tiencinbe hozta, a brit követség helyzetét rettenetesen mondotta. A követségi épület betegekkel és sebesültekkel van tele. Halomszámra fekszenek a holtak az épületen belül és kívül. Minden nemzet elesettjei össze-vissza hevertek szanaszét.

A Times jelenti Sanghaiból, hogy az ottani konzulok hír szerint Csifuból e hó elsejéről táviratot kaptak, amely szerint sir Robert Hart azt az üzenetet küldte, hogy a kínaiak a pekingi angol követség lövetését hathatósan folytatták. A helyzet ott kétségbeesítő.

Brüsszel, július 4.

Az Indépendance Belge hiteles értesítések alapján jelenti, hogy Pekingben már az összes európaiakat meggyilkolták. A meggyilkolt idegenek fejét a pekingi falra függesztették ki.

(A kínai császárné kiáltványa.)

Berlin, július 4.

A Wolff-ügynökség jelenti Kantonból tegnapi kelettel: Az idevaló kínai lapok két körrendeletet közölnek, amelyeket az övegy császárné a boxerek mozgalmára, az idegenekkel való harcra és a kínai hatóságok magatartására vonatkozólag kiadott. Li-Hung-Csang néhány nappal ezelőtt kapta meg ezeket a rendeleteket, amelyek így szólnak egyebek között:

A keresztényekkel, akiknek kiirtására az egész nép egyesült, beleértve a katonaságot, a tudósokat, a nemességet és a hercegeket, teljesen ki van zárva a kibékülés. Az idegenek a takui erdők megtámadásával megkezdtek a harcot Kína ellen. E miatt az elkeseredés valamennyi idegen ellen még fokozódott. A nép elnyomása veszedelmes dolog, amiért is az idegenellenes mozgalom támogatása egyelőre tanácsosnak látszik. A pekingi követségeket a császárné meg fogja védeni. Hogy az idegenek erősebbek-e vagy Kína, majd elvállik. Minden esetre valamennyi kormányzónak azonnal csapatokat kell toboroznia kerülete megvédésére és a helyi viszonyokhoz képest belátása szerint cselekednie. Minden területi veszteségért felelősek.

A forradalom színhelyéről.

London, július 4.

A Timesnak jelenti Sanghaiból 2-iki kelettel: Pekingben junius 6-án rendeletet tettek közzé, amely a tartományok kormányzóit utasítja, hogy az idegenek elűzésére boxercsapatokat toborozzanak. A dél-kínai tisztviselők egyike kijelentette az orosz konzul előtt, hogy Lim alkirály politikáját fogja támogatni. Fölöttébb szükséges, hogy Lim alkirályt nagy haderő támogatása Nankingban és az Alsó-Jangee völgyében, hogy az idegenellenes hivatalnokokat féken tarthassa és az anarkia borzalmasságainak elejét vehesse.

Berlin, július 4.

Azt a pétervári hírt, hogy a boxerek a portartur-mukdeni vasutat elpusztították, itt azért tartják fontosnak, mert arról tanuskodik, hogy a mozgalom már Mandzsországba is elterjedt. Mukden a kínaiak vallási központja.

(Li-Hung-Csang szerepe.)

Washington, július 4.

Az Egyesült-Államok kantoni konzulja azt táviratozza, hogy Li-Hung-Csang ma kijelentette előtte, hogy rögtön szigorú proklamációt fog kibocsátani, amelyben elrendeli tartományában a béke, a nyugalom és a rend helyreállítását és intézkedett, hogy az idegenek, a mennyire csak lehet, megvédessenek. Ugyan e jelentés szerint Li-Hung-Csang jelentékenyen szaporítja a csapatait.

(Ketteler meggyilkolása.)

London, július 4.

Sanghaiból jelenti: A cunli-jámen junius 18-án meghívót küldött az európai követeknek, hogy a külügyi hivatal ülésére jöjjenek el. Ez a meghívó nem volt egyéb, mint Tuan herceg által föllállított kezele, amelybe becsalta a követeket. Báró Ketteler legelsőnek indult utnak német tengerész katonák fedezete alatt. Utközben a kínai katonák megölték. A német katonák e miatt annyira felbőszültek, hogy a cunli-jámen épületét felgyújtották és elhamvasztották. A többi követ a gyilkosság megtudása óta nem mert az utcára ki-mozdulni.

(Harcok Tiencin körül.)

Berlin, július 4.

A csifui német konzul jelenti: Azt a hajót, amelyen a tiencini idegenek vannak, megint ágyuzták. Az asszonyokat és a gyermekeket el kell távolítani. A kínai csapatok előnyomultak a vasut felé. A hidakat elpusztították, de a vízi összeköttetést Takuval még fönntartják. A mukdeni miszszionáriusok házaikat elhamvasztották. Sok odaváló keresztényt megölték. Mukden és Nincsvang között egy vasuti hidat leromboltak.

London, július 4.

A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból tegnapi kelettel: Hír szerint az összes idegeneket felszólították, hogy hagyják el Tiencint. A helyzetet kétségbeesítőnek mondják. A kínaiak a város falai alatt sáncárkokat ástak és hatalmukba kerítették a Tiencin és Lutai közötti vasutat.

(Seymour megsebesült.)

London, július 4.

Sanghaiból táviratozzák: Tiencin körül még mindig folyik a harc. Seymour tengernagy veszedelmesen megsebesült. Egy angol katonatiszt, aki Seymour csapatában harcolt, a következőket táviratozza a Daily Mailnak:

Láttam, amint orosz katonák védtelen kínai munkásokat a folyóba taszították és agyonlőtték és még sok más leírhatatlan gatzettel követtek el. Nem harc, hanem öldöklés volt ez.

A pétervári vezérkar számítása szerint Kínának papíron 1,750,000 katonája van, ebből mindössze 32,000 katonai kiképzést.

(A pekingi követek jegyzéke.)

Pétervár, július 4.

A lapok a külügyminisztériumnak egy kommunikéjét közlik, amely szerint a pekingi diplomáciai testület a cunli-jámennek május 21-én együttes jegyzéket adott át, amelyben a következő dolgokat követelte:

1. Az utcákon zavargásokat támogató boxercsapatok valamennyi tagjának és mindazoknak az embereknek a letartóztatását, akik idegenellenes fenyegetéseket tartalmazó nyomtatványokat, felhívásokat és hasonló iratokat terjesztenek.
  2. Mindazoknak a letartóztatását, akik helyiségeiket átengedik isgató gyűlésekre, azok pedig, akik a fölkelést vezetik, lázadóknak nyilvánítják.
  3. Szigorú megbüntetését azoknak a rendőrhivatalnokoknak, akik hanyagul alkalmazták a megtorló intézkedéseket, vagy a lázadókkal egyetértettek.
  4. Mindazoknak a kivégzését, akik élet és vagyon elleni merényletekben, gyilkosságban vagy gyújtogatásban bűnösek.
  5. Mindazoknak a kivégzését, akik a boxerek mozgalmát vezetik, vagy pénzzel támogatják.
  6. Végül: Mindezekről az intézkedésekről értesítsék Peking, Csili tartomány és a többi északi tartomány lakosságát.
- Ugyanazon az ülésen, amelyen ezt a jegyzéket szerkesztették, abban is meggyeztek a követek, hogy szárazföldi csapatokat rendelnek Pekingbe az esetben, ha a kínai kormány öt napon belül nem teljesíti

követeléseiket. Az orosz követ komolyan figyelmeztette a kínai kormányt a lázadás elfojtására való intézkedések szükségességére.

A cungli-jámen május 24-én kelt jegyzékében azt válaszolta a követeknek, hogy a kormány már május 17-én rendeletet bocsátott ki, amelylyel utasította a pekingi katonai kormányzót és prefektust, valamint öt más város kormányzóját, hogy szigorú rendszabályok dolgozzanak ki a lázadás elnyomására. A kidolgozott rendszabályok a jegyzék szerint nagyjából megegyeznek a követek követeléseivel. A válaszzal egyidejűleg a cungli-jámen utasította Csili alkirályt, hogy a helyi közigazgatási hatóságok szigorú rendszabályokat alkalmazzanak. A jegyzék végül annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy a *boxer-egyesületek ilyen módon megfojgák semmisíteni és zavargások nem fognak többé előfordulni.*

Ez a kitérő válasz — mondja a külügyminiszter közleménye — nem elégítette ki az idegen követeket. Ujra összeültek tehát, hogy véglegesen határozzanak a szárazföldi csapatok meghívásának módja felől. Fél órával ez előtt a konferencia előtt a kínai miniszterek az orosz követhoz küldték a cungli-jámen titkárát azzal a jelentéssel, hogy a kormány már szigorú intézkedéseket tett a lázadás elnyomására. Erre a gyors értesítésre nyilván az indította a kínai kormányt, hogy az idegen követeket visszatarthatja attól, hogy döntő rendszabályokhoz nyuljanak. Azalatt pedig az események tovább fejlődtek. A lázadók teljesen levertek egy ellenük kiküldött rendes csapatot és kegyetlenül felkoncoltak egy ezredet és 60 katonát. Ilyen volt a helyzet Pekingben egy nappal ezelőtt, hogy Peking összeköttetése a külvilággal teljesen megszakadt, ami aggodalmat kellett a pekingi idegen követek és az ottani európai kolónia sorsa felől.

(A haditanács határozata.)

London, július 4.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Takuból Csifun át június 30-iki kelettel: *Alekszejev orosz tengernagy és az angol tengernagy ma haditanácsot tartottak, amelyen az a nézet jutott kifejezésre, hogy jóval nagyobb haderő nélkül lehetetlen megkísérlni Peking felszabadítását, ellenben igenis lehetséges volna Tiencint megtartani. Az esetben, ha ez sem volna lehetséges, mindent el fognak követni, hogy Takut megtartsák.*

(Vilmos császár riadója.)

Wilhelmshafen, július 4.

A Wittelsbach vízbeocsátása után a fiztői kaszinóban diszlokoma volt, amelyen Ruprecht bajor herceg megköszönte a tengerészeti zászlóaljhoz *la suite* állásba való kinevezését és nagy lelkesedéssel fogadott pohárköszöntőt mondott a német haditengerészet fejére, Vilmos császárra, aki a lelkesedés lecsillapultával a következő pohárköszöntőt mondta:

Köszönöm királyi fenségednek azokat a barátságos szavakat, amelyekhez hozzám inténi szives volt. Királyi fenséged ma az új hajó megkeresztelésekor megemlékezett arról a támogatásról, amelyben a Wittelsbachok a német császárokat részesítették. En házink történetéből ezenkívül még egy epizódot szeretnék fölemlíteni. Róma előtt királyi fenséged egyik elődjének az én elődeim egyikével ritka kitüntetés jutott osztályrészül. Lóháton, vértetven, az ellenséges lovasság színe előtt lovagvá ütötte őket Henrik császár. Ezt a jelenetet a *Hohenzollern* yachtton egy kép örökíti meg. Ama víztész fejedelmek utódjai kölcsönösen segítettek egymást Mühldorfnál, ahol a Hohenzollern csapat nyert a bajor királynak. Azonkint akkor egymás mellett küzdöttek a birodalom javáért a Wittelsbachok és Hohenzollernnek, most is és jövőre is így lesz.

Királyi fenséged e napokban fontos elhatározásoknál lehetett jelen és olyan *historiai pillanatoknak* volt a tanuja, amelyek *határkövet* jeleznek nemzetünk történetében.

Királyi fenséged meggyőződhetett róla, mily hatalmasan kopogtat nemzetünk kapuján az *Oceán hullámverése*, amely kényszeríti, hogy mint nagy nemzet tartsa meg helyét a világban. Szóval Németország nagyságának nélkülözhetetlen az *Oceán, hogy világpolitikát üzhessen.* De az *Oceán* azt is bizonyítja, hogy rajta és rajta túl is a távolban, Németország nélkül, a német császár nélkül nem történhetik többé nagy döntés. Nem hiszem, hogy a mi német nemzetünk harminc évvel ezelőtt fejedelmei vezeté-

sével azért győzött és vértett, hogy nagy külföldi döntéseknél félretolassa magát. Ha ez megtörténne, akkor egyszerűen mindenkorra vége volna a német nemzet világhatalmi állásának. *Nem engedem, hogy ide jusson a dolog.* Erre az alkalmas és ha kell, a legelőbb eszközök is *kíméletlenül megragadni*, nemcsak kötelességem, de legszebb eljögom is.

Meg vagyok győződve, hogy ebben Németország fejedelmei s az egész nemzet mögöttem tömörül. Hogy királyi fenséged elfogadni kegyeskedett a tengerészeti zászlóaljnál az a la suite állást, nagy jelentőségű dolog abban a pillanatban, amikor bajorok, württembergiek, szászok és poroszok a távol Keletre mennek, hogy *helyreállítsák a német lokeg becsületét.* Amint fegyvert ragadott a Wittelsbach család 1870-ben, hogy Németország becsületéért, egységéért és császári méltóságáért küzdjön, úgy támogassa ez a nemes nemzetiség mindenkor a birodalmat. Mint e fenségés ház képviselőjét üdvözlöm királyi fenségedet körünkben azzal a kívánsággal, hogy az a szoros viszony, amelybe királyi fenséged haditengerészetemmel az *la suite* állás révén jutott, tartsa mindenkor ébren királyi fenséged érdeklődését haditengerészetem iránt. Poharamat Ruprecht bajor herceg egészségére üritem. Hurrá! Hurrá! Hurrá!

(Hatezer német katona Kínában.)

Berlin, július 4.

A Kínába rendelt egyalogos hadtest létszámát még nem állapították meg, de valószínűleg *hatezer ember lesz.* A hadügyi hatóságok lázas tevékenységet fejtenek ki. Az utasítások egyenesen a császár katonai kabinet-irodájából s Wilhelmshafenből jönnek. *Schliesen* vezérkari főnök a császárhoz utazott Wilhelmshafenbe.

Ketteler bárónak, a meggyilkolt pekingi követnek két testvére él. Az egyiknek, akinek *Anna* a neve, *Gesecke* bárónak a felesége, a másik, *Mária* az aacheni ferencendi kolostorban apáca. A meggyilkolt követ egyik nagybátyja püspök volt.

A Kínába rendelt csapatok főparancsnoka *Hoffmann* tengernagy lesz, aki kitűnően ismeri a kínai viszonyokat. A kínai-japáni háború után a kínai vizeken levő páncélos hajóhadosztálynak parancsnoka volt. A santungi mészárlás idejében nagy energiát tanusított.

Wilhelmshafen, július 4.

Gróf *Bülow* államtitkár, *Tirpitz* államtitkár, a vezérkar és a tengernagy kar főnökei, a katonai kabinetiroda főnökeinek helyettese, a hadügyminiszter helyettese és a tengerészeti kabinet főnöke tegnap hosszas referáltak a német császárnak. *Eulenburg* herceg bécsi német nagykövet elkíséri Vilmos német császárt északi útjában.

Oroszország.

Pétóvár, július 4.

A pekingi német követ meggyilkolása itt nagy nyugtalanságot keltett s a kormány a többi követ sorsa miatt is nagyon aggodik. A katonai körök *rendkívül izgatottak.* Most már világos, hogy a kínai kormány azzal az értesítéssel, hogy a követeknek semmi bajuk sincs, *hitvány játékot üzött Európával.*

(Az angol alsóházból.)

London, július 4.

Az alsóházban *Brodrick* parlamenti államtitkár kijelentette, hogy ez idő szerint teljes bizonytalanság uralkodik a pekingi helyzetet illetőleg. A kormány június 6-án felfatalmazta *Macdonaldot* és *Seymour*t, hogy belátásuk szerint cselekedjenek. A többi kormány értesítette, hogy a követészek fölmentésére és biztosítására olyan nagy haderőt fognak előteremteni, a minőt *Seymour* kíván. *Dillon* azt kérdezte tőle, igaz-e, hogy az amerikai tengernagy a takui erődök megtámadása tekintetében *más véleményen* volt, mint a többi hatalmasság képviselői. Nincs okunk azt hinni, mondja *Brodrick*, hogy a tenger-nagyok között egyenlenség fordult elő. Ami a takui erődök elfoglalását illeti, a támadást nem a hajók kezdték meg. Az erődöket a kínai katonák nagy gyorsasággal szállták meg és helyzetük tartóhatatlanná tette a hajók állását. Az erődök kezdtek a tüzelést a hatalmasságok hajóira. A mennyire tudomásunk van róla, az amerikaiak, akik már partra szállították csapataikat Peking fölmentésére, ugyanúgy részt vettek az erődök körül vívott harcban, mint az egyesült hajóraj többi hajói. *Bartelett* ama kérdésére,

miért nem kérte meg az angol a japáni kormányt, hogy nagy haderőt küldjön ki Peking fölmentésére, *Brodrick* ezt válaszolja: Valamennyi hatalmassággal, Japánnal is, összeköttetésben állottunk, hogy mindnyájukat gyors csapatkiküldésre bírjuk, a pekingi zavargások elfojtása végett. Értésére adtuk a japáni kormányt, hogy *reméljük, hogy Japánnak szomszédos helyzeténél fogva módjában lesz néhány nap alatt nagy haderőt küldenie Kínába*, a már partraszállt csapatok megerősítésére. Ezt az értesítést nemrég küldték el a japáni kormányt. *Bartelett*-nek arra a közbevetett kérdésére, hogy fölszóllalt-e ez ellen valamely hatalmasság, azt mondja *Brodrick*: Nincs okunk arra a föltevésre, hogy valamely más hatalmasság abban az irányban érvényesítette volna befolyását, hogy a japáni kormányt lebeszélje arról, hogy erre a munkára vállalkozzék, ha el van rá készülve. A szállítás akadályai és a mostani viszonyok nagyon megnehezítik a fölmentő csapatoknak az előnyomulást Peking felé. A Háznak meg kellene gondolnia, hogy a föladat megoldása nem oly egyszerű, mint gondolják. Az első híreket a válság komolyságáról akkor kaptuk, mikor a diplomáciai testület május 20-án tartott ülésén elhatározta, hogy na a kínai kormány nem képes többé a rendet helyreállítani, védőőrséget kell majd kérniök. A védőőrségek kiküldettek. *Junius* 6-án *Seymour* felhatalmazást kapott, hogy belátása szerint cselekedjék. Azóta a következő intézkedéseket tettük: Mindenekelőtt 1000 embert indítottunk el Hongkongból és partraszállítottuk őket. Most körülbelül 2000 emberünk van a szárazföldön, akik a többi hatalmasság csapataival 13 500 főnyi hadsereget alkotnak. Ennek a hadseregnek ötvenhárom tábori ágyuja és harminchat Maxim-ágyuja van. Takuban ez író szerint kilenc és a kínai állomáson buszonót hajónk van. Azonkívül Manilából és Szingapurból is rendeltünk hajókat Kínába. A Goliath csatahajó szintén Kínába ment és érintette Adent. A Földközi tengeri hajórajból kiküldött *Dake* és *Iris* első osztályú cirkálóhajók is érintették Adent. Az *Argonaut* elhagyta hazáját; Ausztráliából három hajót rendeltünk Kínába, Hongkongban két torpedóuzó és még két ágyuszaszót helyeztek készületbe. Azonkívül *Hankauba* rendelték egy másodosztályú cirkálóhajót. Ez a haderő, a mennyire a tengerészet hatalma terjed és amennyiben az elszigetelt szerződéses kikötők védelméről van szó, mindarra képesítenek bennünket, amit e tekintetben tőlünk kívánnak. *Indiából is rendeltünk Kínába 10 000 embert.* A Háznak el kell ismernie, hogy semmit sem mulasztottunk el, amit a helyzet megkövetelt.

Japán tárgyalásai.

London, július 4.

A japáni kormány még mindig tárgyal a hatalmakkal, hogy *határozott mandátumot adjanak neki*, mielőtt *Pecsil* tartomány pacifikálásához hozzálát.

Japán különösen azt szeretné tudni, milyen *kárpótlást* kap *vér- és pénzáldozataiért.* Anglia hajlandó volna Japán szolgálatait megjutalmazni s azokat a nehézségeket leküzdeni, amelyeket *Oroszország esetleg támaszthatna.* Anglia egyébiránt teljesen részrehajlatlan, holott Japán szeretne volna, ha *Anglia mint Japán szövetségese részt veit volna az akcióban.* Tegnap valamennyi nagykövet tanácskozott *Salisbury* lorddal.

A franciák tervet.

Páris, július 4.

A kamara tegnapi ülésén a haditengerészeti póthitel tárgyalásakor a *kínai események* is szóba kerültek.

Senbat (szocialista): A pekingi követek helyzete nagyon veszedelmes és már most nem áltáhatjuk magunkat azzal, hogy a hírek talán tulzoltak. De hát csakugyan olyan nehéz volt a mostani konfliktust előre látni? Európa nemzetei maguk okozták, hogy a kínai oszcsélék vadsga ennyire kifejlődjék. Európa a Kína ellen való első háborúra azért vállalkozott, mert Kínára *rá akarta erőszakolni az ópium-fogyasztást.* Milyen joggal csodálkozik ma Európa azon a kegyetlenségén, amelyet ő maga idézett elő? Mit mondanának önök, ha egy civilizált nemzet a franciákat erőszakosan akarná abszinttal elbutítani? (*Zajos helyeslés.*) Azt monadják, hogy most az egyszerű, a misszionáriusok és a katolikusok ártatlanok. En már többször tiltakoztam a hittégtők akciója ellen. A kormány, amely Franciaországban a klerikalizmus ellen harcol, kötelességének ismerhetné, hogy künn is harcoljon ellene.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 peronyre Payerbaachtól. Reichenau. Tűzűző: Dr. Konrad. Gyönyörű, napos, szélőt fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vizgyógyászati — Intézet gyógytóra számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városkai telefon 3. sz. —
Pozsonyi és bécsi telephelyek. —
Pozsonyi és bécsi telephelyek.

Egy jobboldali képviselő: Ön legalább megmondja az igazat.

Senbat: Ugyanezzel az őszinteséggel elismerem minden embernek azt a jogát, hogy meggyőződését akárhol békésen propagálja. Beesülöm azt a hittérítőt, aki tanát életének kockáztatásával hirdeti, de épp úgy beesülöm *Canovas de Castillo* gyilkosát is. (Zajos tiltakozás a centrumon és a jobboldalon.)

Deschanel elnök: Nem tűröm, hogy a szószerken a gyilkosságot dicsőítsék.

Senbat: Még egyszer mondom, elismerem, hogy nem a hittérítők okozták első sorban a mostani zavarokat. Nekünk, európaiaknak nagyon sok intézményünk van, amely a kínaiak vallási tradícióját bántja. Így ha az európaiak földüljék a kínai temetőket, hogy helyükön vasutat építsenek, megsértik az ő halottkultuszokat. Ne higgyék, hogy most csak a boxerek fölkeléséről van szó. Oly forradalommal állunk szemben, amelyet a kínaiak leghatalmasabbjai, a mandarinok vezetnek. Hogyan akarja Európa a négyszáz milliónyi népet leigázní? Elmultak azok az idők, amikor *Palikao* könnyű diadalokat aratott a nyári palotákon. A kínaiak el vannak tökéltve, hogy fölládozzák életüket. Azzal is kell számolnunk, hogy a nagyhatalmak között konfliktusok támadhatnak. Mindegyik nagyhatalom bizonyos érdekszférát választott magának s éppen ebben van a konfliktus nagy veszedelme. Mit fog már most tenni a kormány? Meg fogja-e tenni azt, amit a szocialisták akarnak, háttérbe fogja-e szorítani a kereskedelem és az ipar érdekeit az emberiség érdekei előtt? Nem állik Franciaországhoz, hogy Kína földarabolásához hozzájáruljon. Igyekezzék a békét és a rendet helyreállítani és minden lépésénél respektálja a kínai nemzetiséget. Inkább mondjon le a vasutakról, de óvakodjék attól, hogy Kelet-Ázsia vér- és lángtengerben fűrdőjék.

Delcassé külügyminiszter: Már többször kifejtettem a kormány keletázsiai politikáját s most is kijelentem, hogy Franciaországnak esőp kedve sincs ahhoz, hogy Kína ellen háborút viseljen, de másrészt nem vonhatjuk ki magunkat ama kötelesség alól, hogy Kínában levő alattvalóinkat megoltalmazzuk s ugyanazokat a garanciákat követeljük számunkra, amelyeket mi is megadunk Franciaországban minden idegen embernek. Ezért kénytelenek voltunk bizonyos intézkedéseket tenni. A francia kormányban nincsenek titkos szándékai. A közös veszedelem közös célt és közös erőfeszítést tesz szükségessé. Ennek fölismerésében valamennyi hatalom osztozik. Biztosítom önöket, hogy Franciaország a jövőben is minden lehetőleg fog tenni, hogy az emberies szolidaritás érzését tovább kifejtse és mindent elkerüljön, ami a hatalmak között egyenlenséget támaszthatna.

Millevoie (nacionalista): A legutóbbi kínai-japán háború után Kína bizva Európa garanciáiban, biztosságban érezhette magát. De azért voltak bizonyos emberek, akik már régóta figyelmeztették a kormányt a közelgő veszedelemre. Egy jól értesült újság már májusban megmondta...

Dumerque: Talán bizony a *Patrie*? (Millevoie a *Patrie* kiadója.)

Millevoie: Mit akar ön ezzel mondani?

Dumerque: Azt akarom mondani, hogy az a lap bizonyosan a *Patrie* és pedig a *pekingi kiadása*. (Zajos derűltség.)

Millevoie: A külügyminiszter ur nem felelt *Senbat*nak a hittérítőkről tett kérdésére. Bámulnunk kell ezeknek az embereknek bátorságát és reméljük, hogy a kormány jövőben is meg fogja őket oltalmazni. A követelt hitel nem lesz elég arra, hogy a francia alattvalókat megoltalmazza, de kijelentjük, hogy minden további hitelt is meg fogunk szavazni. Ami Kína fölösztását illeti, ezt a kérdést ebben a pillanatban nem vetették föl, de remélem, hogy Franciaország nem szorítkozik a lemondás politikájára.

A kamara ezután megszavazta a kért hitelt.

Toulon, július 4.

A *Colombo* francia gőzös ma este 825 emberrel Kínába ment.

Páris, július 4.

Lanessan tengerészetiügyi miniszter kérte, hogy további két *curkáló hajó* készüljön föl, hogy a kínai vizekre menjenek.

(Megfeneklett hadihajó.)

Béas, július 4.

A *Zenta* osztrák-magyar hadihajóról ma érkezett jelentés szerint az *Oregon* amerikai esztahajó

június 30-ikán *Csifu* mellett *megfeneklett*. A hajót kiszabadították, de dokkba kell vinni. Tiencimből és Pekingből nem érkezett hír.

HIREK.

Met een gevoel...

A holland nyomdákban így kezdődik a gyászjelentések blankettája, csak éppen a nevet kell beleírni és pár óra múlva postára lehet adni a fekete keretes levelet, hogy olvassa, akit érdekel: — Met een gevoel van diepe smart geven wij U bij dezen kennis van het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot en Vader,

Az órát is így siratják el, a papot is így, a szitakötőt is így. És így a főparancsnokot is. Holott találkozni valamilyen mestere az ékesszólásnak, aki hírtelenben tudna egy magasztos hangú nekrológot szállítani. De akik sirnak a ravatálnál, nem érzik ennek a szükségét. Ezért szablonos még a véres háború főparancsnokának is az emléke, pedig a csatáknak patetikus a beszéde. Báró Bornemisza Bélától ma egy parte-cédulát kaptunk, amelyet neki a bátyja, báró Bornemisza Kálmán küldött *Protóriából*. Ez a parte-cédula hatalmas ambícióknak, nemes munkának, bátorságos küzdelemnek a szürke emléke. Vanitatum vanitas... A főparancsnokban is az embert siratja a család nevében: *Josua F. Joubert* és *Abraham H. Malan*. Zokognak és csak azt látják, hogy *Petrus Jacobus Joubert* halott. Hogy *Petrus Jacobus Joubert* *Majuba-Hillen* véres csatáiban megverte az angol, nem jár most a gyászolók fejében, arról sem beszélnek, hogy a hatvankilenc esztendő katonája a csatatéren szedte magába a halál csiréit, arról sem, hogy a nagy győzelme után is szegénységben maradt és Londonban a hotel-számliját sem tudta kifizetni. Egyszerűen szólnak, akárcsak egy elhunyt szitakötő családja; ime, a gyászolók rövid mondókája:

PRETORIA, 28 MAART 1900.

Met een gevoel van diepe smart geven wij U bij dezen kennis van het overlijden van onzen geliefden Echtgenoot en Vader,

PETRUS JACOBUS JOUBERT,
Vice-Président en Commandant General der Zuid Afrikaansche Republiek.

Hij ontsleef in zijne woning op DINEDAG, 27 Maart 1900, des avonds ten 11 ure, in den ouderdom van 69 jaar, 2 maanden en 7 dagen. De Begravenis zal plaats vinden op VRIJDAG, 30 MAART 1900, op de plaats »REDFONTEIN«, nabij Volksrust, ten ongeveer 2 uur in den namiddag, bij aankomst van den Rijkstoet van af het Station.

Namens de Weduwe en Familie,

JOSUA F. JOUBERT.

ABRAHAM H. MALAN.

A vitéz főparancsnok dicső haditetteinek mely egyszerű az emléke!

— A fájdalom mély érzésével adjuk ezennel tudtára szeretett hitvestársunknak és atyánknak, *Joubert Péter* Jakabnak, a dél-afrikai köztársaság alelnökének és főparancsnokának elhunytát.

Elhunyt lakásán, kedden, 1900. március 27-ikén este 11 órakor, 69 éves 2 hónapos és 7 napos korában.

A temetés pénteken, 1900 március 30-án lesz, a *Rustfontein*-térén, *Volksrust* mellett körülbelül 2 órakor délután, a gyászmenetnek az állomásra való érkeztekor. Az özvegy és a család nevében *Joubert F. Jozua*, *Malan H. Ábrahám*.

Hatvankilenc éves volt. Ez kijelöli a halott vezér születése és halála között eltelt időbeli spáciumot és ennek a spácium-

nak nincs szüksége méltatóra. A csatatéren — *Bornemisza* hadnagy írja — sirtak a boer katonák. Akit pedig a tömeg megsírat, annak akár be is rekedhet a halotti szónoka.

(H-u.)

Budapest, július 4.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Június 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztatassanak tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszatérni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Személyi hírek. Gróf *Szapáry* László kormányzóknak a román királyi párabbázai tertőzkodása emlékeül megküldte gyémántos keretű arcképet. — *Konstantin* orosz nagyherceg neje *Glasgow* grófnő neve alatt Erzsébet hercegnővel *Gasteinba* érkezett.

— Frigyes főherceg Alsó-Tátrafüreden. Frigyes főherceg és családja tegnap Alsó-Tátrafüredre érkezett. Kíséretében vannak báró *Kots* Vendel altörtnagy főudvarmester, *Széchényi* Paula, *Wilczek* Anna és *Zamoyiska* Johanna grófnők, udvarhölgyek. A főhercegnő az Özike villába szálltak meg, ahol már a múlt évben és három év előtt is laktak. A vendégeket a fűrdőközönség élén zenezóval és gyönyörű virágcsokrokkal *Horváth* Valér igazgató és dr. *Papp* Sámuel fűrdőorvos fogadták. A főhercegek nyolc hétig maradnak Tátrafüreden.

— *Szlávy József* haldoklik. Szomorú hír érkezik *Zsitva-Ujtaluról*: *Szlávy* József koronaőr, közéletünk egy általánosan tisztelt előkelő alakja súlyosan megbetegedett. Ereje rohamosan hanyatlak és orvosi attól tartanak, hogy az öreg ur szívós természete sem bír ellentánni nagy betegségeknek. *Szlávy* Béla honvédeztet táviratilag hívták beteg nagybátyja beteggyárához, aki azonban már nem ismerte föl.

— *Darányi Ignác* Párisban. Párisból táviratoznak: *Dupuy* földművelésügyi miniszter *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter tiszteletére ebédet adott, amelyen a francia előkelőségek kivül a magyarok részéről *Lukács* Béla kormánybiztos és *Lobkovits* herceg is hivatalosak voltak. — *Darányi* miniszter hétfőn a mezőgazdasági szakoktatás kongresszusán elnökölt, amely főleg a répatermeléssel, gazdasági szakoktatással és a szárnyastenyésztés kérdéseivel foglalkozott.

— A kereskedelmi miniszter Erdélyben. *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter egy félhivatalos távirat szerint ma délután két órakor Brassóba érkezett nejével és leányával együtt. A vasuti állomáson *Maurer* Mihály főispán üdvözölte és megköszönte a miniszternek, hogy eljött Brassóba a város iparának megleltetésére. A miniszter válaszában kifejtette, hogy itt felelt ipart remélt találni; azért itt nem az a kérdés, hogy mit, hanem hogy mennyit és hogyan tegyünk. A vasutól hosszú kocsisor kísérette a minisztert a szépen fellobozózott városba, hol a miniszter a főispánhoz szállt. Itt fogadta a küldött-ségeket is. Ezután megleltette az iparkiallított és néhány gyárat. Este fél 8 órakor a katonai zenekar szerenádót adott, 8 órakor pedig fényes banquet volt. Reggel 8 órakor a miniszter Sinajába utazik.

— Elmaradt kihallgatás. *Hegedűs* kereskedelmi miniszter július 6-án, pénteken nem tartja meg a szokásos audienciát. A legközelebbi és egyszerűs mind a nyári szünet előtt az utolsó kihallgatás július 13-án, pénteken lesz.

— Házasság. *Kasztriner* Miklós fővárosi gyógyszerész eljegyezte *Klein* Hermina kisasszonyt, *Klein* Vilmos budapesti magánzó leányát.

„MORT” poloska irtószesz hatásában felülmúlja az összes eddig létező szereket; nemcsak a poloskát, hanem a petéket is kezesség mellett véglegesen kiirtja. A „Mort” legessékelyebb foltot sem hagy hátra, tehát a legfinomabb butorok és tapétáknál is bátran használható. 1 liter 20, 40, 60 és 1 liter 25 kr. Kapható: **„A FÉNYNYELT DROGUERIÁBAN IV.** Ezvelem-utca 11. továbbá minden fűszer- és droguista-üzletben.

A trónörökös nejeinek nagyatyja.
Chateaubriand rendkívül érdekes dolgokat írta *Moires d'outre-tombe* című könyvében Chotek grófról *Ferenc Ferdinánd* főherceg hitvesének nagyatyjáról. Chateaubriand 1833-ban Prágába utazott, hogy meglátogassa a száműzött X. Károly királyt. Május 21-ikén ért Waldmünchenbe, a cseh-bajor határmenti kis városba. A városkától fél-mérföldnyire van az osztrák vámvivatal. A vén vámmellenőr — vörös haj, vörös bajusz, bosszus arcvonások — öt percig vizsgálta az utlevelet. Aztán rákiáltott az íróra:

— Ön nem mehet át!
— Miért?
— Mert az utlevele nem kedvező Csehország részére.

Chateaubriand azt hitte, hogy az egész világon mindenütt elég utlevél a neve és nagyon mérges lett. Visszatért Waldmünchenbe, ahol erélyes levelet intézett Chotek grófhöz, Csehország helytartójához. Ez a levél véges-végig telve van keserűséggel és sértett büszkeséggel.

— Minő az hittem, hogy az osztrák követ által aláír. utlevéllel egész Ausztriában utazhatik az ember. Németországban elég volt a nevem pusztán említése is, hogy szabadon utazhassam.

A levele végén azt kéri, hogy a helytartó futárral küldje el az engedélyt. Chotek grófnak azonban nem volt ennyire sürgős a dolog és Chateaubriand napokig várt a kis városban és szidta Chotek grófot, a „cseh grand bourgeois“-ot. Nem tudta már bevárni. Kiment a Prága felé vezető hidhoz és várta a futart. Sok várás után megint bosszusan visszatért a vendéglőbe. Végre megérkezett a helytartó levele és abban az engedély is. A helytartó nagyon udvariasan írt Chateaubriandnak, de az író kiváló tehetségének őszinte elismerése mellett is igazat adott a vámvivataloknak. Chateaubriand erre Prágába utazott, ahol hamarosan eltűnt a helytartó iránt való haragja. Meglátogatta Chotek grófot, aki ebédre meghívta. Az ebéd kertben volt. Kalap nélkül ültek a vendégek és Chateaubriand nagyon panaszkodik, hogy a feje, amelyről sok vihar elhordta a haját, sokat szenvedett a hideg szélből. De ugylátszik még sem nagyon bántotta, mert el volt ragadtatva a Chotek grófné szépségétől és szeretetreméltóságától, ami könnyen érthető, mert a grófné az estén sokat citált az író műveiből.

— **Egy képviselő jubileuma.** Ezen a héten lesz huszonöt éve, hogy *Matuska* Péter a Iptószentmiklósi kerületet képviseli az országgyűlésen. A kerület polgársága meg akarja ünnepelni ezt a nevezetes évfordulót és a most Karlsbadban üdülő képviselőt hazatérésekor ovációban fogja részesíteni. Levelezők távirata szerint az ünnepségen *Szell* Kálmán miniszterelnök is meg fog jelenni. A Iptó-tarnóci tüzoltó-egyesület, amelynek *Matuska* dísztagja, ma szép üdvözlő iratot küldött a népszerű képviselőnek Karlsbadba.

— **Lemondott esperes.** A békési evangélikus egyházmegye mezőberényi közgyűlésén *Karen* Pál esperes megunva lelkészársainak torzalkodását, lemondott állásáról. A lemondás nagy sajnálkozással keltett. Az állást augusztusban töltik be.

— **Angol hadihajók Fiumében.** Mint levelezők telegrafálják: A középengeri angol flottából összesen 29 hadihajó érkezik Fiuméba 6000 emberrel. A kormányzó ebédet és bált ad tiszteletükre, a város pedig luncht rendel a giardino publicóban. A bálra 800 meghívót küldtek szét.

— **Halálozás.** *Szabó* Zsigmond, volt 1848–49-iki honvédbandagy. Perczel Mór tábornok volt szerédszabai mult hó 23-án Hajdú-Hadháza 79 éves korában elhunyt. A szabadságharc leverése után őt is halálra keresték az osztrákok, de hadiújsármegyei rokonai úgy elrejtették, hogy megmenekült. A megboldogult hosszú ideig ren-örkapitánya, mindhalálig pedig az ottani nagy és népes ev. ref. egyházközösségnek általában tisztelt főgondnoka volt.

— **Trouillebert,** a jeles francia tájképfestő Párisban elhunyt. Trouillebert nagy hírnevet az ifjabbik Dumasnak köszönheti, mert Dumas egyszer Corot művének hitte Trouillebert egy képét. A dolognak pőr lett a vége, és e pőr Dumas nyerte meg. Trouillebert azonban e história révén divatos és „kikiáltott” művészessé lett, amint hogy természetes is, amikor még Dumas is Corot munkájának vélte egy festményét. Azóta a műkereskedők is drága áron vették képeit.

— **Elgazolt főmérnök.** Nagy szerencsétlenség történt ma este Budaörs közelében, a budaörsi megállónál. Az államvasutak egyik vonata ugyanis elgázolt egy közúti vasúti főmérnököt. *Kornai* Antalnak hívják a szerencsétlen embert: 38 éves, nős, családos ember. Ma kint járt Budaörsön s az ott lévő megállóhelyen várta a vonatot, hogy a fővárosba bejőjön rajta. Amint a sineken át akart haladni, hogy a felszállási oldalra jusson, a 48-as számú vonat éppen akkor robogott be a megállóhelyre. Kornainak már nem volt annyi ideje, hogy elugorjék a mozdony elé, amely elütötte a kerékek iszonyúan össze-

szúzták a boldogtalant. Orvos nem volt a közelben s így feltették egy podgyászkoosira, hogy behozzák a fővárosba, mire azonban a keleti pályaudvarra értek vele, kiszendvedt. Holtestét a törvényszéki orvostani intézet boncterembe vitték.

— **Névmagyarosítás.** *Glück* Soma, a *Rák* Mór főle könyvkereskedés belfajja és közvetlen vezetője nevét belgyűminiszteri engedéllyel *Gabosra* magyarosította.

— **Az Újságírók Egyesületéből.** A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő alapja igazgatótanácsának ma délután ülése volt *Cziklay* Lajos elnökelete alatt. *Szatmári* Mór főtitkár felolvasta dr. *Bródy* Lajos levelét, amelyben megköszönte az igazgatótanács figyelmét, hogy őt házassága alkalmából üdvözölte. A folyó ügyek tárgyalása során az igazgatótanács 1800 korona segélykölcsönt szavazott meg. Az ülés végén az elnök meleg hangon üdvözölte *Rajna* Ferenc igazgatótanácsost, hogy a *Magyar Színház igazgatójává* választották.

— **A kormányozható léghajó.** A szakemberek nagyon bizalmatlanul nyilatkoznak *Zeppelin* kormányozható léghajójáról és ezt a nézetüket talán némiképpen igazolta a hajó első próbatúrája. *Mazim*, a híres feltaláló azt mondta, hogy ennek a léghajónak a kormányozhatóságáról egyáltalán csak akkor lehetett volna beszélni, ha a léghajó egy előre meghatározott helyre röptült volna el és onnan ismét visszatért volna a kiindulási helyére. A léghajó első próbatúrájáról ma a következőket jelentik: Nyolc óra tájban a hajó 480 méter magasságra emelkedett s az immanstraadi földnyelv felé haladt. Alulról látni lehetett, hogy mint erőlködtek a hajót visszafordítani, de sikertelenül, mire a hajó gyorsan esni kezdett. Mindenki szerencsétlenségtől tartott, csónakok és gőzhajók siettek oda minden oldalról, de nem esett baj. A léghajó a két gondolával együtt a víz színére uszott, a gőmb egy fatörzshöz üdődött s külső burka megrepedt. A belső buroknak azonban nem esett baja. Gróf *Zeppelin*, aki a gondolában volt, teljesen nyugodt maradt s visszautasított minden segítséget. Kilenc órakor a társaság Friedrichshafenbe ment bankettra. Szakkörök szerint nem lehet még arról beszélni, hogy a kísérlet sikerült-e vagy nem, de azt elismerik, hogy a megoldáshoz szükséges egyes részekben könnyen lehet javítani. A motoroknak 600 esavarodás helyett 1200-at kellene tenniük s a csavar átmérője a hajóhoz képest valószínűleg esekölly. A két oldalt levő kormányzárnyak sem jól működnek. Nagy hiba volt az is, hogy a hajót alkonnyatkor bocsátották föl, mikor a levegő lehűlt s ennek a ballon gyors leszállása volt a következménye. A léghajó tulajdonképpen a Berlin mellett szerencsétlenül járt *Schwarz* Dávid mérnök találmányán alapszik és hivatalos neve: *Schwarz-Zeppelin* rendszerű hajó.

— **Megszökött ügyvéd.** *Avard*ról telegrafálják: Az aradi ügyvédi kamara a váltóhamisítás és sikasztás miatt megszökött *Hasz* Soma orosházi ügyvéd ellen a fegyelmi eljárást rendelte el. Gondnokul *Hauser* Mór ügyvéd lett kirendelve.

— **Uj tanítóképző-intézeti igazgató.** A kassai királyi katolikus tanítóképző igazgatója, *Erdődi* János, az ismert nevű pedagógiai író nyugalomba vonul. Helyébe *Herchl* János intézeti tanárt nevezték ki igazgatónak.

— **Elhamvadt városrész.** Nagy tűzveszedelemről ad hírt *Krompachi* tudósítónk. *Krompach*ban ma reggel tűz ütött ki, amely az erős szélben és a rekkenő hőségben rémítő gyorsasággal terjedt tovább. A vasgyár tüzoltói rögtön a mentéshez fogtak, alig egy óra múlva megérkeztek külön vonaton az iglói tüzoltók és a katonák is, de a veszedelmet csak akkor tudták megfékezni, mikor már vagy negyven ház a melléképületekkel együtt elhamvadt. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A borzasztó veszedelmet, azt hiszik, gyújtogatás okozta, mert a város két különböző részén egyszerre támadt a tűz.

— **Ünnepelet tanítóknak.** A Csokonay-utcai polgári leányiskolában *Göth* Ilona tanítóknak ma ünnepeletet 25 éves tanítói jubileumát. A jubileumot először *Erdődy* Imre igazgató, majd a tantestület nevében *Földes* Géza tanár üdvözölő rokonszenvesen, méltatva nevelészetes hasznos és sikeres működését, egyszerűen egy szép emléktárgyat nyújtott át, míg a tanítványok szép babékoszoruval fejezték ki háljukat. Az iskolai énekkar *Bárdassi* Irén tanárnő vezetés alatt ez alkalomra írt dallal ünnepelet a jubileumt.

— **Halál a szabadság előtt.** *Nagydrádról* telegrafálják: *Konda* Samu a László-gőzmalom volt könyvvezetője ma este meghalt. Az elhunyt elszólt négy évvel a gőzmalom bűnpereiben hozott ítélet öt évi börtönnel sújtotta. Négy évet töltött a szamosújvári fegyházban, a honnan ma bocsátották feltételes

szabadságra. Alig néhány óráig élvezte a szabadságot, hirtelen szívizélhűdés érte és holtan összerogyott.

— **Budolf trónörökös halála.** Nem is oly rég megjelent Párisban egy könyv, amelynek szerzője *Odesca* Zichy hercegnő „szencziós leleplezéseket” tárt a világ elé a megboldogult Rudolf királyi haláláról. A könyv szerint, amelyet az összes európai lapok érdeme szerint méltattak, Rudolf trónörökös *Vesera* Mária báróné bosszujának esett áldozatul, miután hiába rimázkodott a hozzá elpártolt királyfihoz, hogy térjen vissza hozzá. Az a szencziós leleplezés a nagyközönségben talán némi hitlere is talált, mert látszólag érthetővé tett sok olyat, a mi a tragikus eseménytől távol állók előtt megfelfejthetetlen volt. Most azonban *Planitz* Ernő, vagy ahogy ő írja nevét, *Ernst* Edler von der *Planitz*, aki a Rudolf trónörökösökről megjelent litteratura terén évek óta az első helyet foglalja el és akít a megboldogult királyfi legmegbízhatóbb életrajzírójának tartanak, rendkívül éles elleníratot tett közzé, amelyben *A mayerlingi hazugság* címmel sorról-sorra megcáfolja *Odesca* hercegnő állításait, s mint fantasztikus kombinációkat leleplezza. A könyv élén nyílt levélben fölszólítja a hercegnőt, képtelen állításainak bebizonyítására, miután teljesen megsemmisítette azt „a szencziós leleplezést,” amely oly tapintatlan módon megtámadta Rudolf trónörökös emlékét. Kétséget nem szenved, hogy *Planitz*nak a legesattandó bizonyítékai és kimerítő források áll rendelkezésére a katasztrófáról, ha ilyen hangon fakad ki egy nő ellen. Éleveszű irata ezért fényes rehabilitálása Rudolf trónörökös emlékének. *Planitz* könyve azonban sok oly részletet hoz a mayerlingi drámáról, amelyek a nyilvánosság előtt eddig nem voltak ismeretesek és így az rendkívül érdekes adalék az 1889-iki esztendő történetéhez. Minden lapja elárulja, hogy a szerző oly információkra támaszkodik, amelyek közvetlen forrásból származnak, (minden valószínűség szerint *Vesera* Mária báróné rokonaitól.) *Planitz* könyvéből ítélve kétségtelen, hogy a mayerlingi katasztrófát nem a bosszu, hanem csakis oly lelki konfliktus idézte elő, amilyent a történet csak keveset ismer.

— **A romániai zsidók sorsa.** A romániai kormány újra megpróbál, hogy védekezze a zsidóüldözés vádjá ellen. Terzi ezt a féléhivatalos *Agence Roumaine* utján, amely a következőket emeli ki: Az utolsó 12 hónapban kivándorolt összes zsidók száma 5786. Ezek nagy részének nem volt foglalkozásuk, kisebb részük iparos volt. Az állami iskolákban a következő arányban vettek fel zsidókat: a népköiskolákban 5%-ot, a középiskolákban 7½%-ot és a felsőbb tanintézetekben 9%-ot. Az állam által díjazott falusi orvosok közül 24% zsidó. A közmunkákban az 1890–1899. évi időköz alatt 42% zsidó vett részt 23 milliónyi értékkel. A *Roumanie* és az összes többi lapok az utóbbi év rossz termése következtében beállt nyomornak tulajdonítják a kivándorlást. E lap hangsúlyozza, hogy a határon túl való kivándorlástól eltekintve, Románia északi részéből is, ahol a lakosság 50%-a zsidó, vándorolnak a zsidók délre, ahol a zsidók kisebb számban laknak.

— **Dráma nyílt tengeren.** Még a nyolcvanas évek elején vándorolt ki Magyarországból *Brazilia* *Domokos* Bertalan. Telve reménységgel indult el új hazát keresni s csakhamar a saját kis ültetvényében tenyészítette a kávémagot és a cukornádat. Amde rossz idők jártak reá. Tőkéje kevés volt s természet elverte a rossz időjárás. Az ültetvényesből ügynök lett, aki keservesen küzdött a becsületen uton való megélhetésért. A honvágy is győzött, és szeretett volna visszatérni Magyarországra. De bizonytalanná, vagyis nagyon nélkül nem jöhetett. Végre is becsületessége révén kitűnő állást kapott egy fumi társaságnál s boldogan készült hazafelé. Boldogságát fokozta házassága. Elvette régi szerelme tárgyát, egy francia nevelőnőt, akivel együtt készült a *Stella* hajón hazafelé. Pompásan ment az utazás egész az adriai vizekig. Itt egyszerre megbetegedett *Domokos* és rövid pár perc alatt szívizélhűdésben meghalt. *Domokos* szinte esztét veszítette fájdalomban; majd kérte a kapitányt, hogy a hullát ne dobassa a tengerbe, hanem tegye ki a legközelebbi parton. A kapitány nem teljesíthette a szerencsétlen férj kívánságát, mert a hajószabályok szigorúan tiltják ezt. *Domokos* erre látszólag nyugodtabb lett. Bement kajütjébe és ott leveleket írt. Mikor újra kijött a fedélzetre, a legénység éppen készülődött a temetésre. Csöndes Miatyánkot mondott a matrózsereg s aztán lebecsülték az ifjú hitves holtestét a tenger mélyébe. Ebben a pillanatban *Domokos* a korláthoz ugrott, előrántotta revolverét és golyót röptetett a fejébe. Belebukott a tengerbe és nyomtalanul eltűnt a hullámokban. Levelein keserves sorsát írja meg. Felesége volt — így ír — egyetlen öröme a világon. Miután ezt elvesztette, nem küzd tovább a sorssal, amely ugyanis mindig csak üldözte.

— **A hobokeni katasztrófa.** Minden újabb távirat újabb borzalmas részleteket jelent arról az óriási tűzvészről, amely a hobokeni kikötőben az Északnémet Lloyd három legszebb hajójával együtt vagy háromszáz emberéletet pusztított el. A katasztrófa egyik szemtanúja, a Saale-gőzös gépésze, mint *New Yorkból* táviratozzák, így mondotta el a veszedelem történetét:

— Körülbelül negyvenen voltunk s éppen uszonáltunk. Kapitányunk azután munkára szólított, mikor egyikünk fölkiáltott: Ég a hajó! Ére olyan jelenetek történtek, hogy úgy látszott, mintha minden emberördögé vált volna át. Össze-visszaszaladgáltunk, birkóztunk egymással és árókordotunk. Mindenki első akart lenni a földéltre szolgáló létrán, de a kijárást el volt zárva. Elöl, hátul, mindenfelé tűz és láng vett körül. Néhányan előre hatoltak. Székkamrákon kellett átmenünk, ahol egy ideig egyenesen járhattunk, azután csak meghajolva s végül négykézláb. A negyven ember, mint a patkány, küzködött egymással az első helyekért. Azután átásztunk a gépeken s elől a szivattyukhoz érkeztünk, ahol körülbelül tizenöt embernek volt hely. Egy ember félre akart szorítani a helyemről, de én leütöttem, úgy, hogy ott maradt. Tíz ember tovább akart hatolni, a többiek a földhöz vágták őket. Félig halottak voltunk. Hallottuk kívülről a lángok sístergését és észrevettük, hogy a tüzőlők ki akarnak minket menteni, de nem hittük, hogy sikerülni fog. Úgy éreztük magunkat, mint a pokolban. Az emberek lelépték és eldobták ruhájukat. Mikor már kikárokodtuk magunkat, az egyik megjegyezte, hogy imádkozunk s egy másik, aki egyre károkodott, elkezdett sírni s aztán imádkozott. A percek hónapoknak tetszettek. Képzeli-e el este négytől hétig voltunk ott elzárva. Azután egyszerre hallottuk felettünk egy tüzőlő kiáltását. Néhány pillanattal később lebecsátottak egy létrát. Én kinn voltam, a többi, rémelem, szintén kinn van.

A német császár Wilhelmshafenből a következő táviratot küldte a Lloyd-társaságnak:

Igaz fájdalommal tölt el az a szerencsétlenség, mely az északnémet Lloydot New Yorkban sújtotta. Annyi embernek és hajónak elpusztulása nagy csapás. De meg vagyok győződve, hogy az északnémet Lloyd kipróbált vezetősége férfias homlokkal fogadta ezt a megpróbáltatást és hogy az északnémet Lloyd new-yorki alkalmazottai ebben a nehéz órában is híven teljesítették kötelességüket.

Wilhelm I. R.

Paris, július 4.

Loubet elnök a hobokeni katasztrófa alkalmából részvétét fejeztette ki a német kormányoknak.

— **Megszűnt sztrájk.** A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága értesít bennünket, hogy az állami gépgyárban, ahol ma már 1300 munkás dolgozik, a sztrájk befejezettnek tekinthető. A gyár elbocsátott régi munkásai feladva idegen közvetítésbe helyezték reményeiket, tömegesen és minden feltétel nélkül jelentkeznek, hogy újra fölvegyék őket a gyár szolgálatába. Az igazgatóság, minthogy időközben 453, előbb nem a gyár szolgálatában állott munkást volt kénytelen fölvenni, a jelentkezők közül első sorban a nős és családos munkásokat veszi figyelembe.

— **A Lágymányos titka.** A Lágymányos területén az este hét óra tájban egy mezeitlen férfit találtak a járőrelők egy árokban, eszméletlen állapotban. Bevitték a Rókus kórházba, a rendőrség pedig nyomozást indított a rejtélyes eset felderítése iránt. Az illető a Rókus kórház belgyógyászati osztályán fekszik, de még mindeddig nem tért magához. Körülbelül 20 éves az illető s a kezei után ítélve a munkás osztályhoz tartozik. A vizsgálatot folytatják.

— **A magyar ipar védelme.** A legutóbbi időben több ízben azt a hírt terjesztették, hogy a *Krausz Károly és József* budapesti kosárfonó cég nem magyar gyártmányú cikkeket tart raktáron. A cég felkérte az *Országos Iparegyesületet*, hogy indítson vizsgálatot ez ügyben. A vizsgálat befejezése alkalmából az egyesület a következő levelet intézte a céghez:

T. Krausz Károly és József uraknak Budapest. Május 25-ikén kelt levelük elintézéséről értesítjük, hogy meggyőződve an otatol bizonyítékaikból, hogy a budapesti üzletükben elárúsított iparcikkek Magyarországon készülnek, nevezetesen, hogy a múlt év folyamán 2600 ruhakosár készült cégiük részére, hasonlóképpen nagymennyiségű kosárátunk készítették, nemkülönben több száza menő utazó- és ruhakosár készített az önök megrendelésére, továbbá, hogy elküvartt gróf *Bathányi Lajos*nál sálulva, három év előtt elismeréseméltó áldozatkészéggel nemes-veszteszötenyészetet is létesítettek a kosárkészítés állandó biztosítása céljára: valamint meggyőződöttünk a bemu-

latott támlapokból arról is, hogy nemcsak a belföldi szükségletüknek itthon beszerezhető részét fedezik belföldi készítményekből, hanem külföldre is nagymennyiségű magyarországi iparcikket szállítanak; végül, hogy budapesti műhelyükben állandóan nyolc iparos munkást foglalkoztatnak; mindezeknél fogva, végrehajtó bizottságunknak május 30-ikán hozott határozata alapján intézkedünk hirdetésüknek a Hazai Beszerzési Forrásokban újból leendő rendes közlése iránt. Tisztelettel *Gelleri Mór* s. k. királyi tanácsos igazgató.

— **Sürgöny! Paris, július 1-én.** A *Criterion du Sud* versenyben az *Eszkulap Automobíli-kocsi* a 100 kilométeres utat 2 óra 43 perc alatt elsőnek tette meg Camus vezetése alatt és a számos versenyző Automobil közül az első díjat nyerte.

— **Katonazene a Telefon Hírmondóban.** Ma este 8 óratól 11-ig a *besszőlő újság* előfizetőinek szórakoztatásául katonai és cigányzenét közvetít. Közben 1/9 órákor felolvasatja a Frankfurtból érkezett esti tőzsdé megnyitási- és árfolyamait és 1/10 óratól 10-ig a legújabb híreket és táviratokat. Minden zenészműt és a felolvasások megkezdésére riadójellet figyelmeztetik az érdeklődőket.

(x) **A Folles Caprice** órá 10-én keddén tartja első előadását az *Aréna-ut és Lemvágy-utca sarkán levő nyári kerthelyiségében.* Az igazgatóság minden napra változatos műsort állított össze *mérsékelt belépő díjak* mellett.

(x) **Emke-gyujtó a legjobb!**

Magyarország termése.

— *A földmívelésügyi miniszter jelentése.* —

Budapest, július 4.

Százezrek munkás kezétől hull az érett kalász és könnyebbült szívvel nézi a magyar gazda a magyar föld termését. Vallásos érzése elnyomja lelkében a panaszt és nem kesereg a letűnt áldásos esztendőkre gondolva, hanem megnyugszik a sors rendelkezésében, amely annyi elemi csapás ellenére megőrizte ezuttal is a magyar talajnak csodás termőképességét. Középes termésűnk van, talán valamivel rosszabb a tavalyinál, de sokkal jobb mint a millenáris esztendő után, amikor egyéb gazdasági bajok is járultak az inséges termés mellé. Ma, hála Istennek, vídám dalba vegyül a kasza pengése és az egykor szuronyok közt arató nép ma panaszszó nélkül, megelégedetten emeli kezét a munkára, szorgalmával, értelmes észével becsületet szerezve a magyar fajnak.

Ennek a derék népnek érdekében is kívánatos, hogy minél magasabb legyen a gabona ára, hogy valamilyen kárpótlást találjon azért a sok csapásért, amely fagy, vihar és jégeső alakjában kíméletlenül keresztezte legszebb reményességét.

A földmívelésügyi minisztérium ma kiadott jelentése mondatta ezt el velünk. E jelentés már június 30-ikán várható termésről számol be, tehát oly időből, amidőn már az aratók dala verte föl a kalászos rónákat és völgyeket. Ime a jelentés, amely a földmívelésügyi minisztériumban a gazdasági tudósítók jelentései alapján összeállítottatott:

Június hó utolsó harmadában viharral párosult zivataros időjárás több ízben volt, sőt helyenkint kisebb-nagyobb mértékű záporos és jégeső is, mindazáltal észrevehető nagy kárt sehol sem okozott. Az idő különben a növényzetre általában kedvező és főleg a gabonaneműek érlelését előnyösen előmozdítja. A déli vidéki részekben bőséges esőzések voltak, míg az ország más vidékein csekélyebb mérvű volt a csapadék.

A vihar néhol a vetéseket megdöntötte és összezsekuszálta, nagyobb kárt azonban nem jelentenek. Általában az idén a gabonavetések között jóval kevesebb a dölt vetés, mint tavaly, oka ennek minden körülmények között az, hogy az őszi vetések jóformán országszerte ritkábbak is voltak és a kielégítő és jó fejlődés következtében a szalma megerősödött. Ez okozta és idézte elő különben azt a kedvező fordulatot is, hogy a rozsdá kevesebb kárt okozhatott és ennek folytán a kalászképződés is a várakozásnak többnyire megfelelt.

Az aratás az ország nagy részében a napokban teljes erővel megindulhat, mivel a gabona érik, sőt néhol már teljesen kasza alá érett. Az eddig learatott keresztek számából némi tekintetben következtetni lehet arra nézve is, hogy a minisztérium által közöltet becsülések a valóságot megközelítik, amennyiben a gazdasági tudósítók a keresztek és kepék általában túlnyomólag középes termést helyeznek kilátásba.

És ha a néhány nap óta bekövetkezett nagy hőség a zölddebb, vagyis leginkább a késői gabonának nem ért meg, a korai jóformán már olyan állapotban van, különösen az Alföldön, hogy az időjárás lényegesebb befolyást a termés mennyiségére már nem gyakorolhat, akkor országszerte jó kvalitásra lehet kilátás úgy buzában, mint rozsbán.

Bár az aratás már megindult és ezuttal is meg lehetős sok statisztikai adat áll rendelkezésre a várható termést illetőleg, ennek dacára ismét hang-

sulyoznunk kell, hogy a közöltet termésbecsülésünként érhetőleg csak hozzávetőleges lehet.

(Buzatermés.)

Az őszi és tavaszi buzavetések területét az 1895-iki országos statisztikai felvételek 5,515,000 kat. holdra teszik. A folyó évre tehát ugyanilyen kiterjedésűnek vehető a bevetett terület.

A gazdasági tudósítók a buza kielégítő kalász és szem fejlődéséből következtetik, hogy az idén középes termés lesz. A korai őszi buza az Alföldön már többnyire érett, vagy legfeljebb még 1—2 nap választja el az érett állapottól. Az aratás itt már meg is indult, és folyik. A késői buza, amely jóval gyengébb és ritkább is mint a korai, szintén meg lehetős jó kalászokat fejlesztett. Mindenesetre azonban ez jóval kisebb termést ígér mint a korai, amely nagyobbára kiváló kvalitásra és közepmennyiségre nyújt kilátást.

Sok őszi buzában a rozsdá kevés kárt okozott, bár az ország némely vidékén még panaszok terjedése miatt. Az üszögkár is jelentéktelen; egyedül fergek, illetve a hesszeni legyek miatt van sok panasz, úgy az Alföldön, mint a Duna jobb partján és néhol még az erdélyi részekben is. A várható szem termés, ha a rekkenő hőség a remélt eredményt nem csökkentti, — a múlt évi eredménynél valamivel kisebb lesz ugyan, mindazáltal a középes átlagnak meg fog felelni, amennyiben a gazdasági tudósítók jelentései alapján országos átlagban és kat. holdanként 6.05—7.—métermázsára becsülük az ideit termést. A múlt évben termelt kat. holdanként és országos átlagban 7 métermázsára. Így tehát az összesen remélhető eredmény lenne a folyó évre nézve 374 millió métermázsára, föltéve természetesen, hogy a bevetett terület nem változott, és az idén is 5.51 millió kat. hold. Tavaly 38.45 millió métermázsára termelt.

A kat. holdanként remélt országos átlaghoz, vagyis a 6.5—7 métermázsához viszonyítva legjobban állanak a vetések: Bars, Esztergom, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Turóc, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Abauj-Torna, Borsod, Ung, Békés, Bihar, Hajdu, Szilágy, Csanád, Krassó, Szörény, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Csik, Fogaras, Nagy-Küküllő, Szeben, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyében. Kat. holdanként 5—6.5 métermázsára termést remélnek: Hont, Liptó, Nógrád, Győr, Komárom, Vas, Bereg, Gömör, Sáros, Szepes, Zemplén, Maramaros, Szabolcs, Szatmár, Arad, Beszterce-Naszód, Brassó, Háromszék, Hunyad, Kisküküllő, Kolozs és Maros-Torda vármegyében.

(Rozs és kétszeres.)

Az őszi rozs és kétszeres is nagyobbára már érett, úgy az Alföldön mint a Dunántul és részben az ország más vidékein is, kivéve a hegyi részeket. Az aratás folyamatban van.

Rozsdá kevés, de annál több kárt okozott a májusi hideg időjárás, mely a kalászk fejlődését rontotta. Sok a csorba kalász és a szemek sem mindenütt tökéletesek, bár tény az is, hogy néhol igen szép nagyok a kalászkok és a kvalitás ellen sem lehet kifogást hallani.

A jól fejlődött kalászkokban — és ez a tulnyomó rész — a szemek nagyobbak és bizonyára sulyosabbak is, úgy, hogy a rozstermés minőségére nagyobbára kielégítő és jó lesz. Mennyiségére nézve azonban a termés jóval alul marad a múlt évi eredményen. Mert a bevetett rozsterületből a tél, illetve a tavasz folyamán sokat kiszántottak. Az 1895-iki felvételek alapján a rozsszal és kétszeressel bevetett terület volt 1,841,000 kat. hold; így föltéve, hogy az idén ugyanennyire becsülhető a bevetett terület, akkor kataszteri holdanként és országos átlagban remélhető mintegy 570 métermázsára, vagyis szemben a múlt évvel jóval kisebb a remélt termésállag.

A várható összes eredmény 105 métermázsára tehető; tavaly közel 12 millió métermázsára termelt.

Legjobban állanak a vetések, azaz kat. holdanként 5—6 métermázsára és azonfölüli termést ígérnek: Esztergom, Liptó, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Turóc, Baranya, Fejér, Győr, Komárom, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Borsod, Szepes, Ung, Békés, Bihar, Hajdu, Maramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Beszterce, Naszód, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyében, jóval gyengébben állnak a vetések és kat. holdanként csak 4—5 métermázsára termést ígérnek: Árva, Bars, Hont, Ung, Zólyom, Moson, Vas, Abauj-Torna, Bereg, Gömör, Sáros, Zemplén, Ugocsa és Szolnok-Doboka vármegyében.

(Árpatermés.)

A tavaszi árpa aratása is megkezdődött az Alföld több részében, ahol különben már az őszi árpa teljesen le van aratva. Az őszi árpa kielégítő és jó termést adott, bár az üszög néhol megkárosította. A tavaszi árpa aratás is van némi kár, férgek, üszög és rozsdá miatt, de ez nem általános és ennek folytán a tavaszi árpa nagyobbára jó minőségű, mennyiségre nézve a termés csak közepes és a mult évinél jóval kisebb.

A bevett területet az 1895-diki országos felvételekhez viszonyítva 1,787,000 kat. holdra becsülve, a gazdasági tudósítók adatai alapján, országos átlagban és kat. holdanként remélhető, mintegy 6-54 métermázsra, vagyis végeredményre nézve körülbelül 11-69 millió métermázsra. Tavaly 13-41 millió métermázsra termett.

Az országos átlagban remélt terméshez viszonyítva legjobb termés, azaz holdanként 6,54 métermázsra és azonfelelül termés várható: Bars, Esztergom, Nyitra, Baranya, Fejér, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Békés, Bihar, Hajdu-Szilág, Arad, Osnád, Krasó-Szörény, Temes, Torontál, Csik- és Nagytküüllő vármegyékben; kat. holdanként 5-6,5 métermázsra termésre van kilátás, Árva, Hont, Liptó, Nógrád, Pozsony, Trencsén, Turóc, Győr, Komárom, Somogy, Vas, Heves, Bereg, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Szabolcs, Szatmár, Alsó-Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Fogaras, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros-Torda, Szeben-, Torda-Aranyos- és Udvarhely vármegyékben.

(Zabtermés.)

A zab vetések az Alföld nagy részében javultak, bár most is még több helyütt gyengék; néhol a korai zab már a déli vidékeken érni kezd. A felvidéki és keleti részekben a zab meglehetősen gyenge most is. Rozsdá és férgek szörványosan károsítják. Általában tehát a zabvetések inkább változatlanul állanak és nem is mondhatók kielégítőeknek.

Az 1895-iki országos statisztikai felvételek alkalmával a zabbal bevett terület tett 1,085,000 kat. holdat; ugyanennyire becsülve a folyó évi bevett területet a várható termésre nézve kat. holdanként megközelítőleg 6-21 métermázsra tehető, vagyis szemben a mult évi eredménnyel jóval kisebb az átlag.

Az összesen remélhető termés eredményt 10,5 millió métermázsra becsülhetni; tavaly 11-80 millió métermázsra volt az eredmény.

(Kapásnövények.)

A kapásnövényekre főleg a déli vidékeken kitünő idő járt; — másutt az esőt kívánják. A széna betakarítására is nagyobbára kedvezett az időjárás, a minőség részben kielégítő.

A szőlő kertek közül azok, amelyeket a tavaszi fagy nem károsított, szépen elvirágoztak és nagyrészt jó termést ígérnek. Kötözés s legtöbb helyen másodszori permetezése van folyamatban. — A gyümölcs termés kilátásai csak helyenként kielégítőek, általában pedig gyenge és legutóbb néhol szélviharak is apasztották.

A jelentésből levont főbb számadatok a következők, összehasonlítva a június 20-iki állapotokkal és a tavalyi térmméssel:

	Várható termés 1900.	1899-ik évi	
	június 30.	június 20.	
Buza	37,410.681	37,285.164	38,451.553
Rozs	10,505.825	10,366.923	11,990.474
Árpa	11,694.477	11,703.793	13,409.095
Zab	10,476.954	10,432.235	11,788.614

FŐVÁROS.

(*) **Matuska alpolgármester szabadságán.** Matuska Alajos alpolgármester holnap megkezdí négy heti szabadságidejét. Távolléte alatt az alpolgármesteri teendőket, valamint a VI. VII. VIII. és X. ügyosztály működésének ellenőrzését Lung György tanácsos fogja végezni s ugyancsak ő fog a kistanács ülésén elnökölni.

(*) **Az országgyűlési képviselő-választók névjegyzéke.** Ma délelőtt ülést tartott a székesfőváros központi választmánya, Halmos János polgármester elnöklése mellett. Ez alkalommal fölülvizsgálat alá vette a választmány az országgyűlési képviselő-választók 1901-re szóló névjegyzéke ellen beadott fölszólalásokat. A fölvételt kérő fölszólalások legnagyobb részének helyt adott a választmány. A névjegyzék július 20-ától 30-ikáig lesz kitéve (Központi városháza I. 28.) Ezuttal fölemlítjük, hogy azokat az iratokat, amelyekből az tűnt ki, hogy **Ábrányi Kornél** ellen alnév alatt szóltál föl valaki, átteszik a büntető bírósághoz.

(*) **Az elkobzott gyümölcsök.** A vásárosarnokokban elkobzott gyümölcsöt eddig a Dunába dobták. A tanács, mint a *Kert* jelenti, elhatározta, hogy augusztus elsejétől az elkobzott gyümölcsöt értékesíteni fogja. Egy vállalkozónak akarja odaadni a város szeszifőrsere. Az elkobzott gyümölcsökre legközelebb árlejtést hirdet a tanács.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Fővárosi Nyári Színház.** T. *Vízvári* Mariiska ma este a *Francillon* címszerepét játszotta mint vendég a Fővári Nyári Színházban. A nehéz feladatot, amelyet ez a szerep juttat a színésznek, szép sikerrel oldotta meg a vendégművész. Mesterkéletlen, természetesen és komoly elmélyedéssel valló játéknak nagy hatása volt és a közönség elismerő tapsait sokszor kellett a lámpák előtt megköszönnie a szép tehetségű művésznek, akit tisztelői egy babérkoszorúval is megajándékoztak. — *Tárnoki* Gizella játékában sok melegség és érzés volt, tökéletes alakításával szép sikert aratott a Makó társulatának ez a kiváló tagja. *Pethes* nyílt színben is megtapsolták; *Sebestyén* a mári szerepét dícsőretre méltó természetességgel játszotta. *Hadrik*, *Faragó* és *Klenovits* egészítették ki a jó ensemblet.

** **A tanárjelölt.** A berlini színészek ma este *Dreyer* Miksa: *A tanárjelölt* című darabját játszották, szokatlanul nagy sikerrel. *Dreyer* neve nálunk még ismeretlen. Németszágban a fiatal drámaíródalom egyik legtehetségesebb támasza és darabjai közül a *Téli álom* (*Der Winterschlaf*) és *A tanárjelölt* (*Der Probecandidat*) már ma közvetlenül Hauptmann Gerhard háta mögé emelték. Mai darabja egy szerencsétlen fiatal tanárjelölt tragédiája, aki az egyetemről magával hozta egész lelkesedését az igazsáért, a tudományért, a felvilágosodásért. Le akarja hántani a tudatlanság kergét, melylyel a vallásos felügyelet alatt álló iskola tanári kara a gimnazisták fiatal szívét bevonta; de mint minden ilyen fajtájú vállalkozónak, beletörök a bicskájába. Mihelyt a városka prépostja meghallja a fiától, hogy az új tanárjelölt a természetrajzi óra alatt ellentétben a hét napos teremestől szóló vallásos regével sejtkező, természeti erőről beszélt, szóval, horribile dictu, darwinizmust prédikált, rázúdul a fiatal tanár fejére a szigorú kollégium. Egy próbaelődás ürügye alatt alkalmat adnak neki, hogy istentelen tanításait a tanári kar és az osztálya előtt visszavonja. És már meg is teszi. Völegény! A mennyasszonya jó polgári leány és egész jóvendő családja követelésekkel, könyörgéssel rábírta, hogy engedjen. Az édes atyja iszákos, korhely; három egzisztencia és az ő boldogsága forog kockán. De mikor ott áll az osztály előtt és a felszédült ifjak tudományzomjas, tisztá tekintete az ajkaira tapad! ... Akkor, az utolsó perobben megfordítja a beszédjét és odakiabálja a fiúknak:

— Nekem most meg kellene tagadnom, amit tegnap mondtam; — nem teszem! És ezért nem foglak benneteket többször tanítani, nem fogtok többször látni. Utolsó tanításom, mielőtt elválnék, az legyen, hogy, mint most én, ti se tagadjátok meg soha az igazat, mely szívetekben él, mert ki a meggyőződését hűtlenül megtagadja, az gyáva! — Szervuszatok gyerekek! És ezzel a tanárjelölt feje fölött összecsapnak a hullámok, elvesziti menyasszonyát és kenyerét.

Ennek az egyszerű históriának a keretén belül egész sorát mutatja be a szerző a pompásan megfigyelt és briliánsan megrajzolt alakoknak. A direktor, aki a vita hevében arra a klasszikus mondatra ragadtatja el magát: — Eh mit! Az iskolába nem való a tudomány! — az elkezeredett fiatal tanár, aki már szerencsésen eljutott addig a bizonyos német *Wurstland*ig, megadással tanít és borba fojtja bánatát úgy, mint a másik, aki dul-ful, de minden haragos szavát azonnal visszaszívja és a szomszéd szobába megy átkozódni; a hízogó stréber, a korhely apa, mind, mind megannyi kabinetfigurák. Az előadás minden ízében kitünő volt. A színészek beszéltek, cselekedtek, gesztukáltak, hallgattak, sirtak és örültek, szóval tettek mindent, csak nem játszottak. A néző feszült figyelemmel leste, hogy mi történik velük odafenn. A szép-számú közönség nyílt színben is és felvonások alatt is elhalmozta tetszésnyilvánításait a szereplőket. A harmadik felvonás után óriási babérkoszorút nyújtottak fel a színpadra, nemzetiszínű szalagjain a következő felirással:

— *Der renommierten deutschen Schauspielkunst — Ladislaus v. Beöthy* Direktor des Nationaltheaters. Fent a színpadon *Eöthy* László és *Ujházi* Ede a Nemzeti, *Rajna* Ferenc pedig a Magyar Színház nevében személyesen gratuláltak a művészeknek.

** **Hangverseny.** A Népszínház tagjai: P. *Lukács* Juliska, *Amon* Margit, *Kovács* Mihály és *Vidór* Dezső zongoraművész hangversenyt tartottak Temesvároton és a buzási fürdőben: mindkét helyen zsuofalásig megtöltötte a termet az előkelő közönség és zajos ovációkban részesítette a közreműködőket. Különös tetszést aratott P. *Lukács* Juliska a Szép Ilonka elszavalásával, *Amon* Margit a *Jesz, jesz* kupaival és *Kovács* Mihály monológjaival. A közreműködők tiszteletére Temesvároton bankettet rendeztek, amelyen megjelent a megye aispánja és a város polgármestere is.

** **Cumberland a Balaton mellett.** A híres gondolatolvasó legutóbb Siófokon és Balaton-Füredon tartott seanecekat, amelyek nagy és díszes közönség volt jelen. Gróf *Szapáry* a balaton-füredi Yacht-klub elnöke felkérte Cumberlandt, hogy a klubban tartson előadást. Ez ma este történt meg előkelő közönség jelenlétében. Különösen az arisztokrácia volt nagy számmal képviselve. Cumberland legközelebb Keszthelyen tart seanecekat.

** **A Szigligeti Színház megnyitása.** A nagyváradi új állandó színházat, melyet *Szigligeti* Ederől neveztek el, ez év őszén nyitják meg nagy ünnepek közt. A nagyváradi Szigligeti Társaság elhatározta, hogy a megnyitási alkalmából Szigligeti Emlékalbumot ad ki, melybe az összes nagyváradi írők írnak közleményeket. De fölkérték a közreműködésre az országban valamennyi nevesebb íróját. A kéziratokat július 15-ig lehet beküldeni *Sas* Ede nagyváradi lapszerkesztőhöz.

** **A városi színházban a Bur háború** című alkalmi látványosságot állandóan nagyszámú közönség nézi végig, melynek sorában ott volt tegnap az olasz konzul is családijával. A darab megszerzésére ma berlini és hamburgi színházak is tettek lépéseket. Csütörtökön az *Új Szület* kerül színpadra 28-adszor, szombaton pedig a *Dolly* című svéd színművet adják először *Gál* Gyula, a *Vigszínház* kitünő tagjának fel-lépésével. A színműben dal és tánc is van.

** **Fővárosi Nyári Színház.** A budai színház szenzációs darabja *Cyrano de Bergerac* holnap csütörtökön éri meg a huszadik előadást. Ez alkalommal *Roxane* szerepét *Tóth* Ilonka játssza. A krisztinavárosi színházban még nem volt rá eset, hogy ilyen rövid idő alatt husz előadást érjen meg egy színdarab, mint *Cyrano de Bergerac* s ez főképp a fontos kiállításnak és a kitünő előadásnak köszönhető. A romantikus színműnek a jövő héten lesz a 25-ik előadása.

SPORT.

** **Kalsabadi löverszenyek.** A karlsbadi meeting holnap napján dől el a 20,000 koronás *Sprudel* handikap, előreláthatólag nagy részvételű a lovaknak. Jó handikap-társaság gyűl itt a starthoz, s még a kisebb terhek is és olyan lovak, amelyeknek elég jelentős mult van a hátuk mögött. Alkalmasint ezek indulnak a 20,000 koronáért:

Sellő	lovagolási	Wilton
Royal Flush	"	Poole
Különc	"	Black
Bármikor	"	Adams
Melítano	"	Cleminson
Charmer	"	Segrott
Inca	"	Hyams
Fagon	"	Bulford
Reducer	"	Southey
Caribród	"	Slack
Mafoi	"	Gilchrist
Suada	"	Sands.

A nagyterhek közül *Fármikor*, *Különc* és *Charmer*, az enyhébben súlyozottak közül *Fagon* és *Caribród* látszanak komoly aspiránsoknak. Ha *Caribród* a síkon csak árnyéka annak, amit vasárnap gátversenyben mutatott, akkor nagy kilátása van most a díjra. *Fagon* minden esetre ott lesz a finishben. A többi verseny közül a Preis vom Stadtpark a legérdekesebb, melyért első klasszisu kétévesek indulnak. A tipek a következők:

- I. *Tiamo—Trifelan.*
- II. *Kótyag—Faciós.*
- III. *Bombardier—Aranyeső.*
- IV. *Caribród—Bármikor—Fagon.*
- V. *Maida—Tünde.*
- VI. *Esticsillag—Kousserois.*

** **A karlsbadi löverszenyek** összes eredményét a *Telefon Hirmondó* már az esti órákban közli. Figyelemzetjük erre a sport iránt érdeklődő közönséget, hogy a versenyek részletes eredményének felolvasását háromszoros riadójel előzi meg.

EGYESÜLETEK.

(A **Budapesti Szüneti Gyermektelep-Egyesület**) Selmebánya mellett levő nyaralótelepe ritka kitüntetésben részesült július 1-én. A selmebányai új erdészeti akadémia felavatására megérkezett gróf *Teleki* Géza egyesületi elnök, dr. *Amon* Ede országgyűlési képviselő, *Broszmann* Jenő főbányatanácsos és *Tiracher* Arthur meglátogatták a még csak aznap érkezett üdülő gyermekeket, akiknek kellemes nyaralását, kitünő élemezését és egészséges lakását nagyon megdicsérték. Mintán *Amon* képviselő a gyermekeket meguzsonnázta, a vendégek a kis telepeselek éjlenzése között eltávoztak.

Nyiltér.

Guber Forrás

Lophatósebb
VASSAS
arzenos viz
várszegényes,
női betegségek,
idősebb betegek,
idősebb betegek
stb. ellen.

Kapható az összes ásványvíz-üzletben, gyógyszerár és drogeriákban.
MATTONI ÉS WILLE, BUDAPEST.

Rohísi

FŐAKTÁR
Budapest
Hoffmann Jánosné
Bathory-utca 8. sz. n.

A Rohísi savanyúvíz mint
egyszerű felülmehatlati hatása gromor-
és helybaratnál, az ivarszerek hurutjánál
máj- és lépbetegségeknél, de különösen
A Tempel forrás borzal ve
gyűve külön ártóit.
A Gyula írárt ellen-
ben károsít-
ivókúra-
használtatik.

STYRI **FORRÁS** **FORRÁS** **FORRÁS**

Savanyúvíz

WOLHEIM SAROLTA

Nagy-Kanizsa

POLLÁK SAMU

Barcsitelep

jegyzések.

Minden külön értesítés helyett.

(Az e rovat alatt közöltetteknek sem tartalmáért, sem alak-
jáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Goldstein Mór. Ez év április 28-án délelőtt Roth Lőrinc és Kraulyek Gáspár kocsisok, gazdájuknak, Glücksmann Mór fuvarosnak megbízásából vas-síneket szállítottak a közúti vasút hűvösvölgyi vona-láról a soroksári-utcai telepre a közúti vasút részére. Utközben a Krisztina-köruton megállította őket Gold-stein Mór és hivatkozva arra, hogy ő a vasutársaság megbízottja, zsebkönyvét előlve, ebből mintegy írott parancsot olvasva fel, azt az utasítást adta a kocsisok-nak, hogy a kocsisrakományt ne a soroksári-utcai rakodó telepre, hanem a Promontóri-ut egyik üres telkére szállítsák. A két kocsis gyanútlanul engedelmese-
dtek. Midőn kériek ide, már ott találták Goldstein Mór, aki itt a két kocsi rakományát egy üres tel-
lekre rakatta le. Ezután pedig elküldte a kocsisokat a zugligeri állomáshoz, hogy az ott várakozó munká-
sokkal újabb kocsisrakományt szállítsanak ide. A két kocsis megérkezve a zugligeri állomáshoz, várta a munkásokat, de azok nem jöttek. Erre az állomás felügyelőjéhez fordultak, a ki viszont a vasutársaság mérnöki hivatalától kért felvilágosítást. Miután itt sem tudnak semmit a sinszállításról, ma-
gához Glücksmann Mór invaroshoz fordultak. Ekkor derült ki, hogy itt egy ügyesen kiesztelt s nagy vak-
merőséggel véreghajtott csalárlól van szó. A két kocsi-
t azonnal kiküldték a promontóri-utra, hogy szállítsák vissza az eltérített síneket. Az üres telepen a lerakott sínvasakból ekkor már 80 darab átvándor-
olt Braun Adolf ócskavas-kereskedő udvarára s Goldstein Mór a közel 1000 korona értékű sínek megvételére javában alkudozott Braunnal. Az alkud-
ozások fonalát a két kocsi megjelenése várat-
lanul kettészakította és Goldstein Mór gyors iram-
dással Kolontörd felé menekült. A két kocsi természetesen üzbe vette s Sittkei Sándor rendőr segítségével csak hosszas hajszá után lehetett Goldstein Mór elfogni. A feyzhárvisselt tolvaj a vizsgálati bírónál azt vitatta, hogy őt egy Brenner nevű közúti vasu-
ti hivatalnok kérte fel arra, hogy ha lát síneket szállító kocsiakat jönni a Hűvös-völgy felől, irányítsa azokat a Promontóri-utra s a szállítást rakassa ott le egy üres telkére. Ez a védekezés nem hasz-
nált semmit, mert a törvényszék tekintettel rovti múltjára vizsgálati fogságba helyezte s család büntette miatt való alá is helyezte.

Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvény-
szék Bakonyi bíró elnöke alatt. A tárgyalás leg-
érdekesebb mozzanata volt a két kocsi kihallgatása.
— Hogyan bíhatték el neki, hogy ő vasutár-
sáság alkalmazottja? Mutatott valami igazolványt maguk előtt?

Roth Lőrinc kocsis: Már hogyan hittük volna el neki, mikor elővette a notecát. Aztán még zoll-
stock is volt a zsebében!

A törvényszék dr. Eiter alügyész vád- és dr. Weisz Ödön védelme után a javíthatatlan tolvajt család büntetőtért 9 havi börtönrre ítélték. Ebből is kiűtöttnek vettek 2 hónapot az elszenvedett vizs-
gálati fogság által. Az ítélet jogerős.

§§ Sipdó pöre. Brüsszelből táviratozzák: A walesi herceg elleni merénylet hőse, — amint már említettük — beismert vallomást tett bírál előtt. Ma folytatták a tanúk kihallgatását, amelynek végzeté-
vel Servais főügyész terjesztette elő hatalmas vád-
beszédét. Példát kell statuálni — ugymond — az anarkista tanok ellen a vádlottak szigorú megbünté-
tésével. A walesi herceg csak a jó szerencsének kö-
szönhető életét, mert a fegyver halált okozhatott volna, ha talál. A főügyész beszéde nagy hatást keltett.

Legujabb.

London, július 4.

Az admirális június 30-án Tiencinben feladott táviratot kapott Seymour tengernagytól, amely így szól:

Pekingből kínai futárok érkeztek ide június 24-én kelt jelentéssel, amely szerint az angol, francia és német kivételével valamennyi követséget elpusztították. Az orosz követség épülete csak részben pusztult el. Az angol követségen levő európaiak el vannak látva eleséggel, de kevés lővősze-
rük van. Peking egyik kapuját, amely az angol követség közelében van, az európaiak a kínaiaktól elvett ágyúkkal tartották meg. Ot tengerész eselést, 1 tiszt megsebesült. Be-
tegségek a futárok elindulásáig nem léptek fel. A kínaiak június 23-ikán a nagy csa-
torna vívétel elárasztották Peking környékét, nyilván azért, hogy a várost dél felől meg-
védjék. Az európaiaknak nem esett bajuk. Az egészségi állapot általában kedvező.

TÁVIRATOK.

A renitens tábornokok.

Páris, július 4.

A kamara folyosóin azt beszélék, hogy Jam-
mont, a hadsereg főfelügyelője és a legfőbb hadi-
tanács alelnöke, állásától való fölmentését kérte a vezérkar főnökének megingott állására való hi-
vatkozással.

Páris, július 4.

Jammont tábornok már tegnap kifejezte André hadügyminiszter előtt azt a kívánságát, hogy mentseék fel a hadsereg főfelügyelőségétől. Ezt a kívánságát a Delanne vezérkari főnökkel támadt incidensekkel és a vezérkar személyzeté-
ben történt változásokkal okolta meg. Miután André hadügyminiszter a miniszterelnökkel és más miniszterekkel tanácskozott, elhatározta, hogy elfogadja Jammont lemondását. A hadügyminiszter épp az imént nyilvánosan kijelentette a kamara folyosóján, hogy Jammont tábornok helyét azonnal betölti Brugère tábornokkal. Hir szerint Delanne tábornok helyébe valószínűleg Penderec tábornokot nevezik ki vezérkari főnökké. (Havas-ügnökség)

Páris, július 4.

A kamara mai ülésén Jourdes képviselő azt kérdezi a hadügyminisztertől, igaz-e Jammont tábornok lemondásának a híre?

André hadügyminiszter igennel válaszol a kérdésre és hozzát teszi, hogy Jammont tábornok a vezérkar személyzetében történt változások miatt adta be lemondását és arra hivatkozott, hogy a vezérkar szolgálati ágában való ingadozás lehetlenné tenné a hadviselést. Ilyen kifejezésekkel Jam-
mont levele tiltakozás volt a kormány rendelkezései ellen. Jammont tábornokot fölmentették állásától és rendelkezési állományba helyezték. Utódja Brugère tábornok lesz. (Helyeslés.)

Krantz képviselő azt indítványozza, hogy a kérdést interpellációvá változtassák.
Waldeck-Rousseau miniszterelnök hozzájárul-
ván, az interpellációt azonnal tárgyalják.

Krantz erre dicséri Jammont tábornokt és szemére veti a kormánynak, hogy dezorganizálja a vezérkart.

Lourdes érthetetlennek találja, hogy Krantz volt hadügyminiszter létére dicséri a feyelmet-
lenségét. A szónok sajnálja, hogy egy párt a nemzeti védelem megszentelt eszközével viszályt támaszt a tisztikarban. A kormánynak mindjárt az első tapasztalatok után szigorúan kellett volna eljárnia.

Doumergue és más képviselők szemére ve-
tik Krantznak, hogy az államesnyit dicsőíti.

Két határozati javaslatot adtak be. Az egyik, amelyet Gouzi képviselő adott be, helyesli a kormány nyilatkozatát. A másik, amelyet Krantz nyuj-
tott be, rosszalja a kormány politikáját, mert a hadsereget dezorganizálja.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök Gouzi hatá-
rozati javaslatához csatlakozik, mire azt a kamara 307 szavazattal 258 ellenében elfogadta.

Páris, július 4.

A hivatalos lap holnap dekretumot tesz közzé, amely Brugère tábornokot, Páris katonai kormányzóját a legfőbb hadi tanács alelnökévé nevezi ki Jammont tábornok helyébe. Egy másik dekretum Penderec tábornokot a vezérkar fő-
nökévé nevezi ki Delanne tábornok helyébe.

London, július 4. A khedive ma a kontinensere utazott.

Brünn, július 4. Brünnben és környékén ma este nagy zivatar volt, amely nagy károkat okozott.

A lehullott ablaküvegek több embert megsebesítettek. A vihar letépte a Henry-féle cirkusz istállójának a tetejét, ugy hagyta el, hogy az előadást abba kellett hagynia. A közönség oszdesen oszlott szét.

Wilhelmshafen, július 4. Vilmos császár a la-
kosság lelkes tüntetés mellett este 7 órakor a kikötőt. A „Hohezoellern” egyenlőre Brumsbüttelbe megy.

A hobokeni katasztrófa.

Bréma, július 4. A Bösmann-féle távirati iroda jelenti: Az északnémet Lloyd igazgatósága közölte a hobokeni katasztrófa áldozatainak névjegyzékét. A jegyzék szerint megmenekült a „Bremen” gőzös utasai közül 173, a „Saale” utasai közül 138 és a „Main” utasai közül 107 személy; kórházban van a Bremen utasai közül 12, a Saale utasai közül 30 és a Main utasai kö-
zül 8; eltűnt a Bremen utasai közül 12, a Saale utasai közül 109 és a Main utasai közül 44 sze-
mély. A Kaiser Wilhelm gőzösről senki sem járt szerencsétlenül.

Lafayette szobra.

Páris, július 4. Loubet elnök ma leplezte le azt a Lafayette-emléket, amelyet az Egyesült Államokból való diákok állítottak a Caroussel-téren. A leleplez-
sen ott volt miniszterek nagy része és számos notabilitás. A köztársaság elnökét Porter, az Egye-
sült Államok nagykövete üdvözölte, aki megemlékezett arról, hogy mily nagy hálaival tartoznak az Egyesült Államok Lafayettenek és társainak. Loubet elnök köszö-
netet mondott az Egyesült Államoknak egész Franciaország nevében, és azt a reményét fejezte ki, hogy a két állam barátságos viszonya mind bensőbbé fog ala-
kulni s így becses zálogává válik a világkének, a haladásnak és a humanitásnak. Ireland amerikai ér-
sek Franciaország erényeit magasztalta és kiemelte, hogy Franciaország mindig sikra szállt a nemes eszmékért. A beszéd nagy lelkesedést keltett a hall-
gatóság körében. Éljen Franciaország! Éljenek az Egyesült-Államok! kiáltották mindentől. Loubet el-
nököt is lelkesen éltették.

A világposta.

Bern, július 4. A világposta egyesület kong-
resszusa egyhangul elfogadta a világposta emlék-
szobrara vonatkozó bizottsági indítványokat és meg-
bizta a svájci szövetségtanácsot a kongresszus hatá-
rozatának végrehajtásával. Ezután a tárgyalásokat befejezték az elnöklő Zemp szövetségtanácsos zár-
szava után, amelyben konstataita, hogy a világposta egyesület államai azt az akaratukat fejezték ki, hogy a világposta szerződést fenntartják és azt tovább fej-
lesztik.

Elfogott expedíció.

Páris, július 4. A Havas-ügnökség jelenti St.-Louisból (Szenezüg), hogy az adár-területi törzs-
főnökök elfogták öt tagját a Flanchet-féle expedíció-
nak, amelyet a Matin szerkesztősége küldött ki a Szaharán keresztül építendő vasut irányának meg-
állapítására.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, július 4. A berlini tőzsde ma teljes deroute képét tüntette fel. Az a veszteség, melyet a nemzeti vagyon a mai rohamos áresékek által szenvedett, több száz millióra tehető. Példátlan az itteni tőzsde történetében, hogy mint kőtya-
vetélte el a közönség minden kritika nélkül pa-
pírját. A pániknak ily óriási mérvben való kiter-
jedése részben a tőzsdetörvénynek köszönhető, mely nagyterjedelmű decouvert lehetőségét ki-
zárja. Okozta azt továbbá az a jogi bizonytalanság, melyben a bankok vannak. A vezető bank-
papírok 39 százalékkal estek.

Bécs, július 4. (A Budapesti Napló telefonje-
lentése.) A tőzsde várakozó állást foglalt el, annyival is inkább, mert külföldről nem volt impulzus. New York jelentett nem egészen lényegtelen haussot, de azt lanyha liverpooli jelentések ellensúlyozták. Az árfolyamok kezdetben kissé magasabban indultak, később azonban az üzleti cesend nyomása alatt le-
morzsolódtak és zárlatkor tegnaphoz képest 2—4 fillérrel visszamaradtak.

Kötetett: buza ószre 8.06—8.02, rozs ószre 7.23—7.18, zab ószre 5.52, tengeri július—augusztusra 5.81—5.78—5.79.

Egyébként jegyeztek: tengeri szeptember—ok-
tóberre 5.95—5.96, repece augusztus—szeptemberre 13.40—13.50 K.

Felmondatott 4000 mm. tengeri.
Nygyon esendes volt a készárúpiac is, ahol változatlan árak alapján egészen szorványos kötések történtek. Pl. búzában 1400 mm. 80 kilós felső vidéki uradalmi áru 78,6 K. 3 hónapra Bécsben. Kisebb részletekben 76 kilós 6,85 K. Léván, 77 kilós 7,15 K. Udvardon.

Zárlatkor kötött: Buza ószre 8.02, rozs ószre 7.19—7.20, zab ószre 5.54, tengeri július—augusztusra 5.81—5.82 K.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dadogók.

Roboz József egy tanulságos füzetben, amely nemrégiben jelent meg Temesvárott, a dadogásról és annak gyógyításáról értekezik. Sok érdekes esettel világítja meg a dadogás lényegét. Bevezetésül Legouve egyik könyvéből mond el egy érdekes részletet.

Husz évvel ezelőtt — beszél el Legouve — Scribellel együtt egy színművet írtam: a *Tündérújjak* címűt, amelyben az egyik személy dadogó volt. Ezt a szerepet nagy örömmel Got vállalta el, de mindjárt tanulmányozás kezdetén nagy zavarba jött. Zavarát az a kérdés okozta, hogy miképpen keltsen érdeket ez alak iránt, miképpen adjon megindító erőt neki, a mulattató elem határai között? Egyszer diadalmas arccal jött a próbára.

— Megvan, — mondotta. — Tudom már, hogy mit kell tennem! Folytonosan csak két mássalhangzó előtt fogok dadogni: a *p* és a *d* előtt. Ezzel a módval kottós célt akarok elérni; egyfelől megmentem alkotásomat a folytonos dadogás unalmasságától, másfelől ezt a tökéletlenséget: a dadogást, a maga pikáns és mulatságos alakjában mutatom be.

Ugy történt, amint mondotta és várakozását teljes siker koronázta. A híres művésznek ez volt egyik legeredetibb alkotása.

A dadogó beszédhibája ugy nyilatkozik, hogy vagy nem tudja megkezdni a beszédet, vagy pedig beszéd közben megáll valamely betű előtt, mintha valami nagy akadály előtt állna. A szó torkán akad és a hiába való erőlködéstől néha az arcát egészen eltorzítja, homlokát összeráncolja, a fejét ide-oda himbálja, a szemét elforgatja, sőt megtörténik, hogy az erőlködéstől a nyelve egészen kilóg és nyög, morog.

Némelyik dadogó maga sem tudja előre, hogy hol és mikor akad meg, míg mások tudják, hogy csak ettől, vagy attól a betűtől kell félniük.

Egy erdélyi tanár, akinek különben gyönyörű organuma és előadóképessége van, megvallotta, hogy mikor egyedül állt szobájában és a maga gyönyörűségére hangosan olvasott vagy szavalt, nyoma sem volt dadogásának; de mikor a katedrán ült, érezte, hogy az olyan szokat, amelyek *k* vagy *t* betűvel kezdődnek, nem tudja kimondani dadogás nélkül. Tévedne azonban, aki azt hinné, hogy neki az volt a hibája, hogy a *k* vagy *t* betűt nem tudta kimondani. A hiba az volt, hogy a következő betűt nem tudja hozzákapcsolni, hogy tovább nem ment a beszéd. Így például ezt: Kis Károly király így ejtette: K—k—kis K—k—ároly k—k—k—király.

Más dadogók ezt a két betűt éppenséggel nem tartják nehéznek, hanem a *p-t* és *b-t* vagy az *m, f* és

v betűket vagy más mássalhangzókat, míg aztán vannak olyanok is, akik a mássalhangzóktól nem félnek, hanem csak némely magánhangzóktól.

Vannak a dadogásnak olyan alakjai is, amidőn a beszédhibát nem az jellemzi, hogy a dadogó megakad valamely *betű* kimondásánál, hanem az, hogy a dadogás bizonyos szóhoz, bizonyos helyhez, időhöz vagy alkalomhoz van kötve.

Egy kereskedő dadogása csak abban állott, hogy ezt a két szót „petroleum” és „oukor” a legnagyobb erőlködéssel alig tudta kimondani; más szóval soha sem akadt meg és egészen folyékonyan beszélt.

Egy intelligens fiatal ember pedig leginkább csak akkor dadogott, ha köszönni akart.

B... megyében él egy protestáns lelkész, aki a szószéken állva, folyékonyan beszél, de a mint kilép a templom küszöbén, már a legegyszerűbb kifejezésnél is akadozik.

Érdekes egy katonatiszt esete is, aki a gyakorló léren harsány hangon vezérel és adja ki az utasításokat, holott máskülönbén kétségbeesítően dadog.

Sohulthess a dadogásról írt könyvében felemlít egy dadogó színészt, aki a színpadon hiba nélkül beszélt. Denhardt pedig azt írja egy dadogóról, hogy csak a hónapok bizonyos napjain dadogott.

Egy tizenhat éves leányka, akit Aradon kezelt a szerző, családja és ismerősei körében a legnagyobb mértékben dadogott, ellenben idegenek előtt egészen jól beszélt; ami ritka eset, mert sokkal gyakrabban tapasztalhatjuk azt, hogy az olyan dadogók, akik idegenek vagy főbbelők előtt jóformán nem is tudnak beszélni, otthon nem dadognak.

Az is mindennapi jelenség, hogy dadogó fiatal emberek hölgyek társaságában olyan jól beszélnek, mintha elvesztették volna dadogásukat.

Sok dadogó tanuló pedig avval szolgál rá e beszédhiba természetét nem ismerő tanárai szemrehányásaira, hogy miket felelni hívják fel őket, nem tudnak egy szót se kimondani dadogás nélkül, holott az óráközötti szünetekben ők csapják a legnagyobb lármát és tanuló társaikkal való hangos vitáik alkalmával nyoma sincs dadogásuknak.

Mint hogy a dadogók komikus beszédhibájuk miatt sokszor a legkellemetlenebb helyzetbe jutnak, minden lehető módon el akarják azt titkolni.

Egy gyógyszerész társaság után vágyakozván, sokszor történt, hogy politikai és társadalmi kérdések feletti vitákba őt is belevonták. Hogy ilyenkor észre ne vegyék dadogását, úgy tett, hogy csupa olyan mondatokat válogatott össze, amelyekben nem fordultak elő *k, m, f* és *s* betűvel kezdődő szók, ámbar még így is sokszor megtörtént, hogy tévedésből meghagyott valamelyik mondatban ilyen szót, ami miast aztán kárba veszett a fáradsága.

Egy dadogó lelkész megmutatta prédikációi

gyűjteményét. A maga nemében érdekes munka volt az. Ugyanis minden beszédet úgy preparált, hogy a mondat elején *k* és *t* betűvel kezdődő szók ne forduljanak elő. Így például „Krisztus tanítványai” helyett mindig „Jézus apostolai-t” mondott, „Keresztelő Szent János” helyett pedig csak „Szt János” és ugy tovább.

Egy fiatal ember egészen folyékonyan beszélt, ha szavai közé ezt szurhatta: „ám”.

— Kedves barátom — ám — kérek szépen — ám — légy szives — ám — hozz nekem — ám — egy jó könyvet — ám. —

Ha azt akarták, hogy „ám”-ok nélkül beszéljen, úgy járt mint a sánta, akinek elszedik a mankóit: a legnagyobb erőlködéssel sem tudott tovább menni és csaknem minden mássalhangzóval megakadt.

— **Éremtalálás.** Londonban a régi épületek lebontása körül nagy csoportosulások történek. Ezt a körülményt néhány munkás egész jó keresetforrássá használja fel. Az eljárás a következő: A munkás mielőtt munkába megy, szerez néhány nagyon kopott rézpénzt, aztán hozzá lát a házbontáshoz. Amikor már nagyon sokan vannak körülötte, egyszer csak lehajlik, s a kő- és vakolattermékek közül föl-szed valamit és gondosan nézi, tisztogatja és újra nézi. A körülötte lévő kiváncsiak, mit talált. Azt mondja: régi érmeket. Elveszik tőle és mások is vizsgálják, s akad, aki kéri, hogy régi értékes érmeket. És akad a bámészkodók között olyan is, aki jó pénzért megveszi az „érmekeket”.

— **Koko és Marguerite.** Egy Marguerite Candion nevű hetvenyolc esztendőes kisaszony öngyilkossá lett Párisban. És különös ok miatt vált meg az élet-től. Kedvenc kutyája Koko kimult s ő el akarta temettetni a kutya-temetőben. Hanem azt mondták neki, hogy az nagyon sokba kerülne. Hát arra Marguerite kisaszony leugrott a harmadik emeletéről és a karján tartotta ugrás közben Koko temetőt. És Marguerite kisaszony is meghalt.

— **A legdrágább hálószoba.** Stephen S. Marchand, egy duszdrag amerikai Párisban egy XVI. Lajos korabeli hálószobát rendelt meg magának, amely 4,882,200 frankba került. Magát az ágyat, amelynek az elkészítése harmadfél esztendeig tartott, másfél millióra becsülik. Tömör ébenfából készítették arany- és elefántoson kidolgozással. Az ugyanolyan kivitelű székek harmadfél millióba kerültek, a kandalló garnitúra százezer frankba, a toalettasztaika kétszázezer frankba, az éjjeli szekrény hetvenöt ezer frankba került. A tapétákat Lyonban készítették méterjéért háromezrezer frankjával, s ilyen áron a padló szőnyege is.

REGÉNY.

A TŰZ

— REGÉNY —

Írta: GABRIELE D'ANNUNZIO

(38)

Mi gyötör, mi mardos tehát engem? Mindössze az történt, hogy levelet kaptam egy tereméstől, aki messzi van, aki foglya egy magános villának és aki panaszkodik a helyzete miatt s meg akarja azt változtatni. Ennyi az egész. Semmi egyéb nem történt. Itt van a levél. — Előkereste, ujjon-szinte érezte az illatát Donatellának, mintha itt volna az oldalán.

— Szép-e, csakugyan szép-e? — Kezdetben csak zavarosan bontakoztak ki előtte az ő arc-vonásai. Azon erőlködött, hogy egészen világosan lássa. Az összes részletek közt egynek képe maradt meg világosan és biztos vonalakban: a nőhéz, nagy kéz. „Vajjon ő jól megnézte-e ezt a kezét? Hisz ő oly nagyra tartja a szép kezét. Valahányszor asszonyt lát, először a kezét nézi. Mint imádja a hűgának, Sofiának kezét!”

Egészen rajbává lett ennek a gyermekes gondolatnak. De azután keserűen elmosolyodott. S hirtelenül tisztán és határozottan előtte állott az énekes lány képe, fölragyogott az ifjuság hatalmában, legyűrte, leverte őt. „Oh, csakugyan szép. Eppen olyan szép, amilyennek ő kívánja!”

Mozdulatlanul ült a hallgató vizek mellett, élében a levéllel, legyőzve a hajthatatlan valóságát. S a pusztítás öntudatlan gondolatai keltek benne e kép körül: látta Donatellát, amint elég egy tűzvész lángjai közt látta, mint tőri össze testét egy zuhanás, egy betettség pedig tönkre-

teszi hangját. Megborzadt önmagától s aztán részvételt érzett önmaga is ama lány iránt.

— Vajjon nincs-e joga az élethez? Éljen tehát, szeressen, legyenek gyönyörűségei! Nagyszerű kalandot eszelt ki a vetélytársnő számára, boldog szerelmet, imádni való jegyest, vagyon, fényűzést, gyönyört.

— Vajjon csak egyetlen egy ember van-e ezen a földön, akit ő szerethet? Nem találkozik-e esetleg már holnap egy férfival, aki meghódítja az ő szívét? Hátha már holnap más-fel fordul a sorsának útja, talán messzire viszi innen, örökre elszakítja tőlünk? Szükséges-e, hogy éppen őt az szeresse, akit én szeretek?

Igy iparkodott a saját borus sejtései elől menekülni. De egy ellenséges sugalom így szólalt meg: „Találkozzak egyszer, keresni fogják egymást másszor. És találkozni fognak. Az a lány nem olyan lélek, aki elvész a tömegben. Olyan kincsért bir magában, amely csillagként ragyog s amelyről a messziségből is ráismernek. Ez a kincs az ő éneke. Az ő dalának hatalma a jel, amelyről mindenütt rá lehet ösmerni. A nagyvilágban érvényesíteni fogja ezt a hatalmát. Majd ő is elvándorol az emberek között, és csudálkozás fogja vándorlásának ösvényét jelezni. Mint ahogy ővé a szépség, úgy ővé lesz a dicsőség is. Találkozzak egyszer, találkozni fognak más-szor is.”

A bubánat járma görnyesztette. Könnyek gyűltek a szemébe.

Azután valami végtelen jószág szállt a szívébe. Visszaemlékezett a settignanoi halmon töltött órákra, ahol Lorenzo Arvale a szobrait alkotva ereje és heve teljében, nem is sejtítve a végetet, ahogy lesújtja. Akkor ott állott a híres művész előtt, aki agyagból mintázta az ő szobrát és Donatella énekelte amaz ősi éneket és a dal és a mester alkotó munkája egy ritmusba csöndült össze.

Látta a lányt, amint komolyan, nagy nyugodalmasan áll az atyja mellett, mint a művészi munka géniusza, mint őrzője a szent tűznek.

„Az a lány biztos a maga cselekedeteiben, ura az erejének. Mihelyt szabadnak érzi magát, meg fog látszani, hogy hódításra született. Arra termett, hogy leigazza az embereket, hogy föl-keltse kíváncsiságukat, hogy álmokat ébreszsen bennük. Vezeti őt mesteri biztonsággal az ös-töne...” És visszaemlékezett arra, mint bánt ez a lány amaz éjszakán az ifju költővel: majdnem megvetéssel hallgatott; rövid, száraz szavakat ej-tett. És a nagy ebédől mint ment át a másik szobába, mint hagyta ott őket, hogy daloljon. „Oh, ösmeri ő a módját annak, mint kell az ál-modozók lelkét megzavarni. Bizonyos, hogy Stelio nem felede el őt. Sőt bizonyos, hogy az ifju várja az órát, amelyben feléje mehet, és hogy türelmetlen, mint a lány, aki e levélben felőle tudakozódik.”

Ujra átolvasta a levelet. A rejtélyes kérdés oda volt írva a levélpapíros legaljára, mint valamely útirát. És újra mély megrendülés remeg-tette meg a szívét, mintha már közelről fenye-getőn a veszedelme, mintha szenvedélye és re-ménye már visszahozhatatlanul szétfoszlott volna.

„Mit fog a lány most csinálni? Mi forog az eszében? Talán várta, hogy hadd keresse fel őt fel az ifju s most a várakozásában csalódva, ő maga akarja kísértésbe vinni? Mit fog csele-kedni? Válaszoljak-e neki? Talán ugy válaszol-jak neki, hogy megértse az igazságot? Az én szerelmemet tiltakozásként állítsam szembe az ő szerelmével?”

De a lelke hevesen ellenkezett a tervvel. Szégyenkezése, büszkesége tiltakozott ellene. „Soha ő tölem meg nem tudja az én győzelme-met. Soha, még akkor sem, ha megkérdezi tőlem!”

És megérezte egész szörnyűségét a lappangó vetékedésnek, amelyben a már nem ifju asszony sikra száll az érintetlen fiatalága által erős lány ellen. Érezte az egyenlőtlen harc lealázó és ke-gyetlen voltát.

(Folytatása következik.)

+ Felvilágosítás. Ur: Nem tudná megmondani kérem, hogy merre van a B. és társa bankháza?

Sarkai szolga: Igen kérem alásan. Csak tessék átmenni ezen a széles úton, aztán befordulni ebbe a hosszú utcába jobbra és mindjárt oda tetszik érni.

Ur: Nem tudná talán a házszámot?

Sarkai szolga: Azt nem, de hiszen azt ugyanis meg tetszik találni a kapu felett.

+ Az alkalmas szék.

Urhölgy: Valami csinos székre van szükségem a fogadó szobámba.

Kárpitos: Éppen jókor. Valami pompás darabot ajánlhatok nagyszágos asszonyom. Tessék csak kérem helyet foglalni.

Urhölgy: De hiszen ez a szék borzasztóan kényelmetlen. Ezen öt percig sem lehet kényelmesen ülni.

Kárpitos: Éppen azért pompás szék. Hiszen fogadó szobába való.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A mezőgazdasági ipar érdekében. A kereskedelmi és földmívelési minisztérium között — mint a Kel. Ért. jelenti — már régebbi idő óta tárgyalások folynak a mezőgazdasági ipar fellendítésére irányuló egységes akció megindítása érdekében. A főcél, melyből az akció kiindul, az, hogy nyeresterményeink, akár újonnan alapítandó gyárak, akár pedig termelési szövetkezetek útján itt bent az országban feldolgoztassanak és értékesítsessenek, illetőleg, hogy az intenzívebb gazdálkodás folytán a munkások télen át is állandó foglalkozást nyerjenek. Erre nézve a kormány két oldalról is, még pedig egy belga és egy angol pénzeszort részéről kapott ajánlatot. E csoportok mindegyike hajlandó nagyarányú befektetéseket létesíteni. Az ajánlatok felett a kormány az akció részleteinek végleges megállapítása előtt nem dönt, de előreláthatólag már az őszi hónapokban abban a helyzetben lesz, hogy ez a akcióra nézve a törvényhozással előtti is nyilatkozhatik.

Gyapjuverés. A mai első aukciónapon a vevők a szokott számban jelentek meg, ajánlataikban azonban tartózkodó állapottal foglaltak el. Ennek folytán az ajánlatok csak vonatottan tételtek és csakis elsőrendű fésűs- és szövetyapju kelt el kitűnő hátmosságban, átlag 10%-kal a tavalyi júliusi aukcióáron alul. Piacunk tehát ez idő szerint a legújabb londoni árcsökkenést meg nem követte és ez az ellenállás okozta a vevők tartózkodását. Kiallítottat összesen 3153 zsák, mely mennyiségnek körülbelül egy harmada kelt el. Szennyes gyapjunál, melynek ára már tavaly magasra felhatott, az árcsökkenés valamivel jobban jutott kifejezésre. Merinóposztógyapjut alig kerestek.

Művirágkiallítás az Iparművészeti Múzeumban. A jövő hetekben Szirmayné Mészáros Jusztin művirágkészítő, több mint 200 darab mesterséges rózsát állít ki az Iparművészeti Múzeumban. Az érdekes kiállítás jövedelmének egy részét a Hírlapírók Nyugdíjintézete javára adományozza a kiállító. Szirmayné a nyári szünidő alatt két hónapos tanfolyamot tart fenn, mely július 12-én veszi kezdetét. A tanfolyamok a tisztviselői ösztöndíj és árva közül tizen díjtalanul nyernek oktatást. Jelentkezhetni naponta a Szirmayné lakásán: József-körút 71. sz., földszint 12.

Szeszarak. A kontingens nyereszesség ára Budapest 40 korona pénzben, 40-50 korona aruban. Bécsben a kontingentként készáru 44 korona pénzben, 44-40 korona aruban.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, július 4.

A buzaüzletben megnyitáskor kedvezőbb volt a hangulat és az árak változatlanul záródtak. Forgalmóba került 17,000 métermáza buza. Ezenkívül 21,000 métermáza szeb buza került a forgalmóba 7,10 korona árfolyammal készpénzfizetés mellett. Rozsban gyenge volt az üzlet.

Eladatok:

Buza. Tiszavideki: 500 mm. 81 k. 8 K. — f., 400 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 72 f. sárga, 100 mm. 79 k. 7 K. 76 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f. keverékes, 150 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f. 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76 k. 7 K. — f., 100 mm. 76 k. 7 K. 50 f., 20 mm. 75 k. 7 K. 42 1/2 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 42 1/2 fillér. Pestmegyevidéki: 100 mm. 79 k. 7 K. 55 f. sárga, 600 mm. 78 k. 7 K. 52 1/2 f., 100 mm. 76 k. 7 K. — f. üszkös, 800 mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f. Marosi: 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f. Gyomai: 400 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 250 mm. 79 k. 7 K. 55 f. Körösladányi: 1000 mm. 77 k. 7 K. 70 f. Rajai: 200 mm. 73 k. 7 K. 10 f.

Fehérmegyevidéki: 750 mm. 76 k. 7 K. 45 f. Makói: 3000 mm. 78 k. 7 K. 95 f. Erdélyi: 2000 mm. 78 k. 7 K. 55 f. üszkös. Bácskai: 500 mm. 72 k. 7 K. 35 f. Bányási: 200 mm. 73 k. 7 K. 10 f. Törökbesei: 3000 mm. 75 k. 7 K. 5 f. Szerbiai: 21,000 mm. 76 k. 7 K. 10 f. Makói: 1700 mm. 76 k. 7 K. 75 f. Ókánizsai: 200 mm. 73 k. 7 K. 40 f. Mind 5 hónapra. Arpa: 100 mm. 6 K. 35 f., 190 mm. 5 K. 90 f., 50 mm. 5 K. 90 f., 700 mm. 6 K. 21 f., 200 mm. 5 K. 80 f. Zab: 100 mm. 5 K. 65 f. Tengeri: 200 mm. 5 K. 62 1/2 f., 200 mm. 5 K. 60 fillér. Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

A határidőszámla folyamán a következő kitések történtek:

Table with columns: Buza, Arpa, Rozs, Zab, Tengeri, Repece, Koles. Rows: Tiszavideki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Koles. Rows: Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Koles.

A határidőszámla folyamán a következő kitések történtek:

Table with columns: Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Repece. Rows: Buza júniusra, Buza októberre, Rozs júniusra, Rozs októberre, Zab júniusra, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júniusra, Tengeri júliusra, Tengeri augusztusra, Repece augusztusra.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Table with columns: Buza, Rozs, Zab, Repece. Rows: Buza júniusra, Buza októberre, Rozs júniusra, Rozs októberre, Tengeri júliusra, Tengeri augusztusra, Tengeri májusra (1901.), Zab júniusra, Zab októberre, Repece augusztusra.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns: Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Repece. Rows: Buza júniusra, Buza októberre, Rozs májusra, Rozs októberre, Zab májusra, Zab októberre, Tengeri júliusra, Repece augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A holt idény teljes erővel köszönt be a tözsde és nem bírja azt sem a kínai bonyodalom kelletlen perspektívája, sem egyéb stimuláló körülmény letargiájából felriasztani. A mai előtözsde szerény érdeklődés mellett minimális árváltozásokat tüntetvén fel, prompt lefolyású volt.

A helyi piacon néhány kötés volt közülben, csaknem változatlan árfolyam betartása mellett.

A déli tözsde kezdetben tartott volt; egyszerre azonban hangulatváltozás állott be s egymást érte az eladási megbízás, melynek zöme külföldről érkezett. Itt helyben a tömeges kínálat okai eddig ismeretlenek, de valószínű, hogy főleg Berlinben nyomós okok késztetik az ottani spekulációt realizációkra és terjedelmes bianco-eladásokra. Nálunk az irányzat igen launyha lett s elterjedt úgy az internacionális pisora, mint a helyi értékek piacára. A zárlat nyomozó hangulatban, napi legalacsonyabb árak mellett történt.

Rimamurányi rohamosan visszafeljött s közúti vasutak is 600 K. árfolyam alá estek, sürgető kínálat befolyása alatt.

A valutapiac érezhetőleg merevedett. Az előtözsde nyugodt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 720.—721.—, Osztrák hitelrészvény 686.75—688.50, Osztrák-Magyar Államvasut 662.25—664.50. Közúti vasut 608.50—610.—, Salgótarjáni közszénbánya r. t. 630.— korona. A déli tözsde: igen launyha.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 713.—717.—, Osztrák hitelrészvény 680.—687.10, Osztrák-magyar Államvasut 657.50—662.—, Jelzálogbank 400.—405.—, Rimamurányi vasut 546.—547.—, Közúti vasut 600.—607.— korona.

Forgalmóba került: 4%-os magyar koronajáradék 91.05—91.20, Salgótarjáni közszénbánya részvény 628, Ujlaki téglagyár részvény 170.— Magyar kereskedelmi részvénytársaság 400 korona árfolyammal.

Utöltözte. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 677.50, Magyar hitelrészvény 716.—, Leszámlító bank részvény 470.—, Rimamurányi vasut 543.—, Osztrák-magyar Államvasut 656.—, Közúti vasut 591.—, Villamos vasut 312.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —, korona, vörös aprószemű —, korona, vörös erdélyi —, korona, vörös bányási —, korona, középszemű —, korona, nagyszemű —, korona. Disznózsír: budapesti 55.50—56.—, korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki —, korona, városi 4 darabos 47.50—48.—, korona, 3 darabos 54.—54.50, korona, füstölt —, korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —, korona, 120 darabos —, korona, 100 darabos —, korona, 85 darabos —, korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség —, korona, 100 darabos —, korona, 85 darabos —, korona. Szilvaiz: szilvóniai —, korona, szerbiai 18.—18.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Kínai újabb hírekre az előtözsde gyenge maradt. Déli tözsde ismét gyenge arra a hírre, hogy a német birodalmi íllést egybehívják.

Zárlat bágyadt. Berlini magán-discontó 4 1/2%.

Bécs, július 4. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 115.60. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.50. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 29.—, Magyar keleti vasuti állami kötvény 117.50. Magyar leszámlító és pénzváltóbank 466.—, Rimamurányi vasut részvény 540.—, Magyar koronajárdék 91.15, 4%-os magyar földtözsde kötvény 90.50. Magyar hitelbank részvény 712.—, Magyar nyeresemény kölcsön sorsjegy 158.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —, Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, július 4. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjárdék 97.55, 4%-os osztrák aranyjárdék 116.—, 1800-iki sorsjegy 134.—, Osztrák hitelrészvény 385.—, Angol-osztrák bank 280.—, Bécsi bankgyűlésület 499.—, Osztrák-magyar bank 1780.—, Déli vasut 113.—, Dunacsehbányászati részvény 742.—, Dohányrészvény 290.50. Csehszárvi és királyi arany 113.8. Német bankváltók 118.62, 4 1/2% ezüst járdék 97.20. Osztrák koronajárdék 97.25, 1884-iki sorsjegy 195.—, Osztrák hitelintézeti részvény 680.—, Unionbank 561.—, Osztrák Lánderbank 428.—, Osztrák-magyar Államvasut 657.50. Elbavölgyi vasut 469.—, Alpesi bányász részvény 458.—, 20 frankos arany 19.29, Londoni váltóár 242.25. Bécsi Tramway Litt A. 269.—, Bécsi Tramway Litt B. 292.—, Lipót kohó 400.—, Az irányzat bágyadt.

Bécs, július 4. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalmóban a zárlatkor a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 67.750 Magyar hitelrészvény 712.—, Angol-Osztrák bank 280.—, Bécsi bank egyesület 499.—, Union bank 558.—, Lánderbank 429.—, Osztrák-magyar Államvasut részvény 655.—, Lombard 114.—, Elbavölgyi vasut 470.—, Eszaknyugati vasut részv. 458.—, Dohányrészvény 290.50, rimamurányi vasut 543.—, Alpesi bányász részvény 457.—, Májusi járdék 97.55, Magyar koronajárdék 91.55, Török sorsjegyek 118.67, Német birodalmi márka 118.61, Napoleon d'or 19.29.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, július 4. (Tözsdei tudósítás.) Vilmos osztrák tegnapi beszéde arra indította a tözsdeket, hogy a politikai helyzetet komolyabbnak és veszedelmesebbnek tekintse, mint eddig. E miatt azután nagy kínálat fejlődött ki a spekulációs értékpapirokban, ami a tözsde csekély vételvédelem mellett a bank és iparértékek tetemes hanyatlását eredményezte. Járdékok és külföldi vasutak szintén gyöngültek. Jobban tartották magukat a német vasutak. A második tözsdeóránban a tözsde fedezésként következtében egyidejű kiséss javult, de a kedveltség nem szűnt meg. A zárlat a készpénzértékek hanyatlására launyha volt. Magánleszámlítólas kamatból 4 1/2%.

Berlin, július 4. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjárdék —, 4% osztrák aranyjárdék 97.60, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 90.75, Osztrák-magyar Államvasut 139.10, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 84.25, Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.75, Alpesi bányász részvény —, Discontó-Commandit 173.75, Általános villamosági Edison 221.—, Gelsenkircheni 183.75, Laurakohó 211.50, 4 1/2% ezüstjárdék 96.—, 4% magyar aranyjárdék 96.50, Osztrák hitelrészvény 217.75, Déli vasut 26.—, Károlyi Lajos vasut 99.00, Orosz bankjegy 216.—, 4% új orosz kölcsön 97.40, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 93.50, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 148.—, Harpeni 177.40, Az irányzat launyha.

Berlin, július 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalmó. Négysszázalékos magyar aranyjárdék 96.50, Magyar koronajárdék 90.50, Osztrák hitelrészvény 211.—, Osztrák-magyar Államvasut 138.75, Déli vasut

25.75. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut 283.50. Orosz bankjegy készpénz 216.—, Buschtiehradi 118.—, Orosz bankjegy 216.—. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, július 4. (Zárta.) 4.20% ezüstjárdék 95.80. 1880. sorsjegy 134.75. Déli vasut 25.85. 4% osztrák aranyjárdék 97.25. Osztrák hitelrészvény 211.50. Osztrák-magyar államvasut 138.40. Olasz járdék 93.50. 4% magyar aranyjárdék 96.60. Az irányszat lanyha.

Frankfurt, július 4. (Zárta.) 4.20% papírjárdék 90.40. 4% osztrák aranyjárdék 97.60. Magyar korona-járdék 90.80. Osztrák-magyar bank 123.—. Déli vasut 26.20. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 20.40. Bécsi bankjegyesület 124.80. Villamos részvény 134.—. 80% os magyar aranykölcsön 77.20. 4.20% os ezüstjárdék 96.10. 4% magyar aranyjárdék 96.40. Osztrák hitelrészvény 212.20. Osztrák-magyar államvasut 139.90. Északny. vasut —. Déli váltóár 241.33. Párisi váltóár 812.68. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 230.—. Az irányszat gyenge.

Frankfurt, július 4. (A Budapesti Napló tudósító-júak távirata.) Arfolyamok januárja. Kesti forgalom. Osztrák hitelrészvény 211.10. Osztrák-magyar államvasut 138.80. Déli vasut 26.—. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 93.90. Laura-kohó 217.80. Harpeni 183.80. Discont 172.60 Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —.

Páris, július 4. (Zárta.) Osztrák-magyar államvasut 710.—. 4% osztrák aranyjárdék 97.15. Osztrák Länderbank —. 3% francia járdék 93.77. Ottomanbank 541.—. 31/30% francia járdék 102.—. Alpesi bánya részvény —. Déli vasut —. 4% magyar aranyjárdék 98.50. Párisi bankrészvény 10.75. Olasz járdék 93.90. Francia törleszt. járdék 98.85. Osztrák földhitelintézeti részvény 1243.—. Török dohányrészvény 316.—. Az irányszat lanyha.

Budapest-kőhányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Július 4. A sertésüzlet irányzata csendes.

A) Hússal sertések ára: I. A Magyar alsórendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 89—90 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 94—95—fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 93—94 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 92—93 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) — krajcárig. — Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 93—94 fillérig. — Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 92—93 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérig.

Sertésleltárszám: 1900. jul. hó 2. napján volt készlet 44596 darab, 1900. július hó 3. napján felhajtott 538 darab, 1900. évi július 3. napján elszállított 532 darab, 1900. július hó 4. napjára maradt készletben 44.802 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Július 4. —

Kinevezések. A válás- és közoktatásügyi miniszter Dunay Zoltán főmei és Laux Rezső zala-egermegyei állami főgimnáziumi helyettes tanárokat, a IX-dik fizetési osztály 2-dik fokozatába való sorolás mellett, jelenlegi állomáshelyükön rendszer tanárokká, a kinetári jogügyi igazgató új, Trux Lajos és dr. Tomcsányi Mór díjtalan fogalmazó gyakorlatokat a kinetári jogügyi igazgatóság díjaz fogalmazó gyakorlatokká, a szegedi ítélőtábla elnöke Szabó József végzett joghallgató halmi lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Állhelyezések. Az igazságügyminiszter Nyisztor Sándor tenkei járásbíróági aljegyzőt az aradi törvényszékhez helyezte át.

Népmagyarosítások. Ofner Bernát (Béta) martonvásári illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Eielka, Pál és Károly vezetéknevének Budaira, Eckstein József budapesti illetőségű ugyanottani lakos saját és kiskoru Jenő, Irén, Imre, Jolán és Ilona nevű gyermekei vezetéknévét Erdélyre, Wiesl Károly számboki illetőségű ugyanottani lakos saját, valamint Leon és kiskoru Gyula nevű gyermekei vezetéknévét Varsára, kiskoru Friedmann Elok miskolci illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévét Faragóra, kiskoru Gemeiner Aron tavarnoki illetőségű szepmi lakos tanító vezetéknévét Gyulaira, Persinger József szombathelyi illetőségű győri lakos vezetéknévét Perényire, Judás György Obelován állomászó m. kir. csendőr vezetéknévét Jámborra, Meisels Endre munkácsi illetőségű budapesti lakos vezetéknévét Molnárra, Fein Mózes paksi illetőségű budapesti lakos saját és kiskoru Katalin nevű gyermeke vezetéknévét Takácsra, Hauer László budapesti illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévét Vöröre kért átváltoztatása belügyministeri rendelettel megengedett.

Feljegyzések. Végrehajtó a lévai pénzügyigazgatóságnál 14 nap. Aljegyző a nagybereznai járásbírósnál 2 hét. Két szemléző a sz. udvarhelyi pénzügyigazgatóságnál 2 hét. Aljegyző a dobrocei ügyészségnél 14 nap. Segédtelek-nyezető a mezőtúri járásbírósnál 2 hét. Aljegyző a bajai járásbírósnál 2 hét. Igazgatóhelyettes a nagybecskereki pénzügyigazgatóságnál 2 hét.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, július 5. — Római katolikus: Cir. és Met. — Protosztás: Cir. és Met. — Görög-orosz: június 22.) Ösözök pk. — Zsidó: Thamus 8. — A nap két 3 óra 54 percek reggel. — Nyugszik 7 óra 42 percek este. — A hold két 12 óra 5 percek délben. — Nyugszik 11 óra 15 percek este.

A miniszterek nem fogadjak.

Gyűjtőgyűlés.

Nemzeti múzeum. Allat- és ásványtára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépő-díj mellett meglátogathatók.

Allandó múzeum a városligeti műcsarnokban nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődíj nincs.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti Múzeum és az Iparművészeti Társulat állandó bazarja nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Egyetem irodák az Üllői-uton, nyitva délelőtt 8—12 óráig és délután 2—6 óráig.

Földtani múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődíj 1 kor.

Teknológiai iparmúzeum nyitva d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—5 óráig.

Országos képtár zárva.

Közelekedési múzeum zárva.

Az összes könyvtárak zárva vannak.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 6 óráig. A kihűlt (kirendeltségek központi üzletvezetősége Magyar kereskedelmi részvényrészesség) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, július 4.

A kontinenshez nagy kiterjedésű atlanti maximum közeledik, mely elől egy az északi depresszió, mint a régi délkeleti maximum hátrálni kénytelen.

Az idő Európa északnyugoti felében részben felhős és esős, — b5 zivatarok esők voltak az Alpokban, — délkeleten azonban általában száraz és igen meleg idő uralkodik. A hőmérseklét nyugatról tovább süllyed.

Hazánk időjárása a délkeleti maximum hatása alatt áll. Kihűlés: Nyugatról nagyobbodó felhőzettel zivatarok esők várhatók süllyedő hőmérséklettel.

Vizállás.

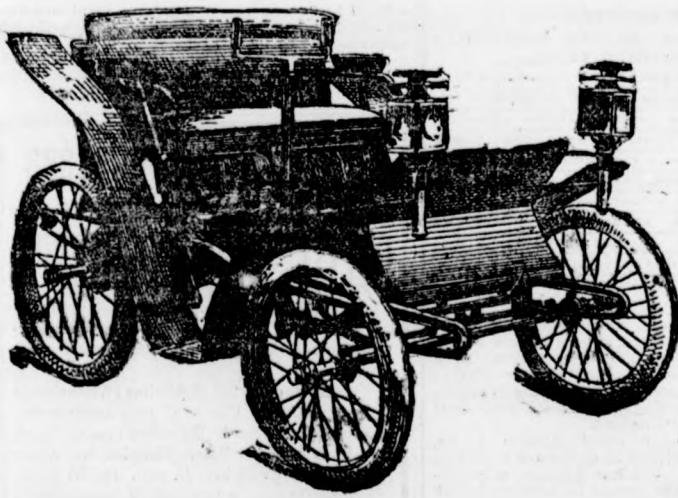
	Július július 4.	Július július 3.
	méter	méter
Inn	Schärding 2.18 2.25	Tisza M.-Szécsen 0.65 0.60
Duna	Parsau 3.02 3.15	Tokobánya 0.23 0.20
	Lina 0.50 0.75	V-Námány 0.71 0.68
	Bécs 0.55 0.45	Tokai 1.76 1.86
	Ponony 2.02 2.63	Tisza-Füred 2.41 2.16
	Komárom 3.53 3.4	Szolnok 2.28 1.12
	Budapest 2.50 3.17	Csongrád 1.53 3.33
	Fais 2.50 3.16	Szeged 2.32 2.49
	Mohács 5.— 4.76	Török-Bocsa 2.18 2.25
	Gombos 4.60 5.4	Tihel 3.28 4.—
	Újvidék 4.59 4.69	Óndova Bártfa 0.70 0.15
	Pancsova 3.27 3.4	Topolya Hód 0.87 0.57
	Orsova 3.29 3.45	Bodrog Zemplén 2.49 2.36
Morva	Magyarfalva 1.68 0.96	Sajó Zsolnok 1.62 1.65
Vág	Zsolna 0.39 0.3	Hernád H.-Németh 0.12 0.19
	Trencsén 0.41 0.46	Herettyó Margita 0.42 0.42
	Szered 0.40 0.58	H.-Uffalva 0.08 0.13
Rába	Sz.-Gothárd 0.30 0.4	Kőrös Caura 0.— 0.—
	Sárvár 0.21 0.62	N.-Várad 0.04 0.05
	Győr 3.18 2.98	Bölcsényes 0.45 0.44
Dráva	Pécs 1.75 1.78	Tenke 0.02 0.04
	Zákány 0.58 0.8	Gurbono 0.54 0.24
	Bács 0.— 1.73	Borostyán 0.66 0.13
	Bač 0.— 3.6	Bécs 0.16 0.50
Mura	M.-Szerdah 1.10 1.10	Gyoma 0.— 0.60
Sáva	Zárdó 1.52 1.32	Máros Gy.-Fehérvár 0.30 0.30
	Szécs 4.60 4.08	Branyikővár 0.78 0.78
	Mitrovics 3.27 3.29	Sobosin 0.— 0.—
Samos	Dea 0.04 0.—	Arad 0.48 0.04
	Szatmár 0.78 0.74	Makó 0.65 0.8
Kraszna	N.-Máltány 0.— 0.01	Temes K.-Kistály 0.46 0.83
Latorca	Munkács 0.20 0.1	Béga Kiszótó 0.70 0.70
Laborca	Homonna 0.25 0.20	Temesvár 0.12 0.—
Üng	Ungvár 0.30 0.10	Beckerek 0.46 0.45

SÜRGÖNY!!

Páris, július 4-én. Az „Eszkulap“ automobil a Criterium du Sudi nagy versenyben az első díjat nyerte el, miután a kitűzött 100 kilométeres utról Camus vezetése alatt 2 óra 43 perc alatt mint első érkezett be.

„ESZKULAP“ AUTOMOBIL KOCSIK

A PÁRISI AUTOMOBILE-UNION GYÁRTMÁNYA.

A legeszményibb automobil kocsik, a legtökéletesebb és legegyszerűbb gépezettel. Súly 240 kiló. A kocsin két, szűkség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekből, ruganyokból van fölépítve s kerekei kitűnő pneumatikus járnak. Óránkénti sebessége harminc-harmincöt kilométer és magaslatokra is fölvezethető.

A kocsi minden gépészeti ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépkezelés föltétlenül elsajátítható.

A párisi, londoni, berlini, lipcsei, lyoni, baieni kiállításokon nagy feltűnést keltett s a legutóbb hamburgi kiállításon az első díjat nyerte.

Aranyérem! Diszoklevél! Erdemkereszt!

A Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobil kocsi érkezett be elsőnek. Menetideje: 7:20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetidő: 5:10 perc.

Bővebb felvilágosítást ár-fizetési, esetleg részletfizetések felől a „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában VIII., József-körút 18. Hartmann József urnál.

